

ČÍSLO VYDANIA 1/2019

elsa

The European Law Students' Association

Trnava

ISSN 1338 - 6603 (tlačená verzia)
ISSN 1338 - 4821 (online verzia)

Corpus Delicti

Časopis Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave

Redakčná rada

Šéfredaktorka:

Bc. Veronika MIŠKEOVÁ

Zástupkyňa šéfredaktorky:

Bc. Kristína MIKULOVÁ

Redaktori:

Bc. Barbora KÚDELOVÁ

Bc. Michal ONDREK

Bc. Marek POVAŽAN

Konzultantka:

Mgr. Monika MARTIŠKOVÁ, PhD.

Konzultujúce spolupracovníčky:

Mgr. Petra JANEKOVÁ

JUDr. Dominika KUČEROVÁ, PhD.

Interní odborní garanti:

JUDr. Katarína GEŠKOVÁ, PhD.

JUDr. Jakub LÖWY, PhD. LL.M.

JUDr. Mgr. Štefan SISKVIČ, PhD.

doc. JUDr. Eva SZABOVÁ, PhD.

Externá odborná garantka:

doc. JUDr. Alexandra LÖWY, PhD. LL.M.

Grafika:

Mgr. Lubor FERENCZY

Obálky:

JUDr. Filip JUROVATÝ

Mgr. Nikola KOKIOVÁ

Autorky ilustračných fotografií:

JUDr. Dominika Kardošová

Mgr. Anna ŽEMBERYOVÁ

Adresa redakcie:

Časopis Corpus Delicti

Právnická fakulta

Trnavskej univerzity v Trnave

Kollárova 10, 917 01 Trnava

E-mail: corpusdelicti.tt@gmail.com

CORPUS DELICTI

Editoriál

*Je tu najkrajší čas roka a s ním
aj nové číslo Corpusu!*

Možno práve čítate tieto riadky niekde pri mori alebo na letnej terase či v záhrade. Je to znak toho, že pre mnohých sa začal bezstarostný dovolenkový čas. Nielen tým, že školské a pracovné povinnosti sú zažehnané, ale najmä vďaka ponúkaným možnostiam, ktoré so sebou letné mesiace prinášajú. Dlhé teplé večery, opekanie v prírode, kvantum zmrzliny a k tomu všetkému celodenné slnečné lúče. Áno, priznávam, aj pre mňa osobne je leto najpríjemnejším obdobím roka. Možno by so mnou mnohí súhlasili, že takéto oddychové dni by boli potrebné aj počas nabitého školského kolobehu.

V najnovšom čísle nášho časopisu môžu byť pre Vás inšpiráciou články šikovných študentiek o množstve zážitkov z ich návštevy horúceho ázijského Azerbajdžanu či nenápadného holandského mesta Tilburg. Pre tých, ktorí svoju dovolenku nenechávajú na náhodu, ale cestujú prostredníctvom cestovných kancelárií, je pripravená analýza novej právnej úpravy. Milovníci slovenského diania si tiež prídu na svoje vďaka článkom o aktuálnej voľbe prezidenta či novelizácii v zbraňovej legislatíve.

Na záver by som Vám chcela ešte pripomenúť jeden zaujímavý výrok: „*Jediná cesta, ktorú budete ľutovať je tá, na ktorú sa nevydáte.*“ Preto si želim, aby ste nielen vďaka tomuto časopisu všetci našli to, čo Vás obohatí. Nehľadiac na ročné obdobie.

S láskou,

Veronika Miškeová,
šéfredaktorka

Obsah odborných článkov

Čo všetko zahŕňa pojem „verejné obstarávanie“?	2
Právne vs. biologické otcovstvo v kontexte druhej domnienky otcovstva	5
Deľba moci v Rímskej republike (Kapitoly z rímskeho verejného práva – 3. časť)	8
Zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva dohodou a súdnym rozhodnutím	12
Menovacie právomoci prezidenta SR vo vzťahu k vláde SR.	14

Časopis Corpus Delicti je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod evidenčným číslom EV 4594/12.

Vychádza na pôde Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

V júni 2019 vychádza sedemnásť číslo obnoveného časopisu Corpus Delicti.

Zakladateľmi obnoveného časopisu Corpus Delicti boli:

Mgr. Kristián Čechmánek, PhD., Mgr. Martin Császár, Mgr. Naďa Petriková.

Tlač zabezpečuje Polygrafické centrum, s.r.o., Palisády 33, 811 06 Bratislava.

Časopis vydáva ELSA Trnava, Kollárova 10, 917 01 Trnava v spolupráci s Právnickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave, Hornopotočná 23, 918 43 Trnava.

Články v čísle 1/2019 editovali členovia redakčnej rady.

Odborné články v časopise Corpus Delicti podliehajú recenznému konaniu.

Vydané: jún 2019, IČO: 36 093 971, periodicita vydávania: dvakrát ročne

V prípade, ak sa chcete stať súčasťou časopisu Corpus Delicti, napíšte článok v rozsahu 3 - 7 A4 (písmo Times New Roman, veľkosť 12, jednoduché riadkovanie) na ľubovoľnú tému, samozrejme, týkajúcu sa práva, za článkom uveďte použitú literatúru a dodržiavajte citačné pravidlá podľa STN. Článok spolu s farebnou fotografiou Vašej tváre zašlite na e-mailovú adresu: corpusdelicti.tt@gmail.com
V prípade, že nás svojím článkom zaujmete, bude uverejnený v najbližšom čísle 2/2019 pre zimný semester ak. roku 2019/2020. **Uzávierka pre číslo 2/2019 je 15.11.2019.**

Príspevok musí byť recenzovaný. Redakcia si vyhradzuje právo článok upraviť čo do štylistiky a gramatiky, ako aj právo článok odmietnuť z kapacitných dôvodov.

Tešíme sa na Vaše príspevky!

Toto číslo časopisu vyšlo s finančnou podporou Právnickej fakulty TU v Trnave a Advokátskej kancelárie LÖWY & LÖWY s.r.o.

elsa

The European Law Students' Association

TRNAVA

Čo všetko zahrňa pojem „verejné obstarávanie“?

1. Úvod

Oblasť verejného obstarávania je špecifické samostatné odvetvie. Pre študentov práva, často neuchopiteľná problematika. Jediná prednáška správneho práva procesného, ktorá je v osnovách venovaná tomuto odvetviu obsiahne len veľmi malú časť tohto zložitého procesu. Nedostatok záujmu zo strany právnických fakúlt je pravdepodobne spôsobený faktom, že obstarávanie nie je čisto právna problematika. Verejné obstarávanie sa týka práva, ekonómie a zároveň každá zákazka je niečím špecifická a môže si vyžadovať konzultácie s odborníkmi z danej oblasti, ktorými právnici nedisponujú. Aj preto sa možno študentom práva nezdá verejné obstarávanie ako zaujímavá oblasť. Napriek tomu ide o jedno z odvetví, ktoré si vyžaduje čoraz väčšiu pozornosť právnikov.

Cieľom tohto článku je rozobrať problematiku verejného obstarávania, ktorá má slúžiť ako prvotný zdroj informácií potrebných pre realizáciu verejného obstarávania.

Článok prináša aj prehľad legislatívy, ktorá sa viaže na verejné obstarávanie. Ide najmä o zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej aj „zákon o verejnom obstarávaní“), ale aj vyhlášky Úradu pre verejné obstarávanie. Verejní obstarávatelia by mali sledovať aj metodické pokyny Úradu pre verejné obstarávanie, smernice Európskeho parlamentu a rady, nariadenia Európskej komisie, samozrejme aj iné právne predpisy, ktorých sa jednotlivé predmety zákaziek týkajú, situáciu na trhu, atď.

Článok sa zameriava aj na postupy pri zadávaní zákaziek verejným obstarávateľom. Najmä z dôvodu obmedzeného rozsahu sa v článku nevenujeme koncesiam a súťažným návrhom.

V práci sme načrtli aj niektoré pozitívne zmeny, ktoré priniesla novela zákona o verejnom obstarávaní - zákon č. 345/2018 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej aj „Novela zákona o verejnom obstarávaní“).

2. Legislatíva

Najdôležitejší právny predpis v oblasti verejného obstarávania je z pohľadu práva zákon o verejnom obstarávaní. Právne záväzné a pre verejných obstarávateľov dôležité sú aj vyhlášky Úradu pre verejné obstarávanie. Tieto upravujú najčastejšie finančné limity pre zadávanie postupov. Pre úplnosť je potrebné dodať, že Novela zákona o verejnom obstarávaní upravila výšku finančných limitov priamo v zákone.

Verejné obstarávanie je z pohľadu práva EÚ regulované aj smernicami Európskeho parlamentu a rady. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ o udeľovaní koncesíí, Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES, Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES. Komisia vydala tiež jedno nariadenie v oblasti verejného obstarávania, ide o nariadenie¹ regulujúce

¹ Článok recenzoval JUDr. Marek Šmid, LLB., ktorý pôsobí na Katedre medzinárodného práva a európskeho práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Za redakčnú radu *Corpus Delicti* recenzný posudok vypracovala Bc. Veronika Miškeová.

Bc. Ivana Trokšiarová,

študentka prvého ročníka denného magisterského štúdia na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.

Jednotný európsky dokument pre obstarávanie tzv. JED (Vykonačacie nariadenie Komisie EÚ 2016/7).

2.1. Zákon o verejnom obstarávaní č. 343/2015 a o zmene a doplnení niektorých zákonov a základné pojmy

Zákon o verejnom obstarávaní upravuje zadávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, zákaziek na poskytnutie služieb, súťaž návrhov, zadávanie koncesíí na stavebné práce, zadávanie koncesíí na služby a správu vo verejnom obstarávaní. Ide o pozitívne vymedzenie vecnej pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní.²

Negatívne vymedzenie zákona o verejnom obstarávaní je upravený v § 1. Ide o taxatívny výpočet zákaziek a koncesíí, na ktoré sa zákon nevzťahuje, napríklad rozhodcovské konanie, zmierovacie konanie, uzavretie pracovnej zmluvy, dohód o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru alebo obdobného pracovnoprávneho vzťahu, uzavretie pracovnej zmluvy, dohód o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru alebo obdobného pracovnoprávneho vzťahu, atď.³

Zákon o verejnom obstarávaní je rozdelený na 7 častí. Prvá časť s názvom „Základné ustanovenia“ je všeobecná časť, ktorá sa vzťahuje na všetky časti zákona o verejnom obstarávaní. Druhá časť upravuje postupy zadávania nadlimitných zákaziek a nadlimitných koncesíí. Tretia časť upravuje zadávanie podlimitných zákaziek, zadávanie zákaziek s nízkou hodnotou a zadávanie podlimitných koncesíí. Štvrtá časť upravuje súťaž návrhov. Piata časť upravuje zadávanie zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti. Šiesta časť sa zaoberá správou vo verejnom obstarávaní. Napokon siedma obsahuje prechodné a záverečné ustanovenia.

Dôležitým pilierom verejného obstarávania sú tzv. princípy verejného obstarávania. Tie spočívajú v rešpektovaní a dodržiavaní zásad Zmluvy o fungovaní EÚ, najmä zásady voľného pohybu tovaru, slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby, ako aj zásady, ktoré z týchto elementárnych stavebných kameňov EÚ vyplývajú, ako sú rovnaké zaobchádzanie, nediskriminácia, vzájomné uznávanie, proporcionalita a transparentnosť. Predmetné princípy by mali zabezpečiť hospodárne, efektívne a transparentné nakladanie s verejnými finančnými prostriedkami, keďže hlavným cieľom verejného obstarávania je efektívnosť vynakladania týchto prostriedkov a ich priama či nepriama úspora a zabezpečenie účinnej konkurencie. Pri zadávaní zákaziek, koncesíí a pri súťaži návrhov, sú teda verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinní postupovať podľa zákona a musia dodržať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti.⁴

² §1 ods. 1 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

³ §1 ods. 2 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

⁴ Metodika zadávania zákaziek. Metodika zadávania zákaziek 3. verzia [online]. Úrad pre verejné obstarávanie, ©2017. [cit. 20.2.2019]. Dostupné z:

Subjekty verejného obstarávania vymedzuje zákon o verejnom obstarávaní tak, že ide o subjekty, ktoré sú povinné postupovať podľa pravidiel verejného obstarávania pri zadávaní zákaziek. Zákon rozlišuje medzi postavením verejných obstarávateľov v klasickom sektore, ktorí sa označujú ako verejní obstarávateľia, a obstarávateľov z vybraných odvetví, ktorí sa označujú ako obstarávateľia.⁵ Novela zákona vyňala spod pôsobnosti súkromné firmy, ktoré mali povinnosť obstarávať podľa zákona o verejnom obstarávaní v prípade, ak získali verejné zdroje vo výške rovnkej, alebo nižšej ako 50% výdavkov. Išlo o ustanovenie, ktoré sa vyskytovalo v právnej úprave len na Slovensku a v Českej republike a bolo nad rámec Smernice č. 2014/24/EÚ.⁶

Ďalej legálna definícia verejného obstarávania je ustanovená v § 2 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní. Verejné obstarávanie sú pravidlá a postupy podľa zákona o verejnom obstarávaní, ktorými sa zadávajú zákazky, koncesie a súťaže návrhov.⁷

Zákazkou je v kontexte zákona o VO odplatná zmluva, uzavretá medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi na jednej strane a jedným alebo viacerými úspešnými uchádzačmi na strane druhej, ktorej predmetom je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby.⁸

2.2. Smernice Európskeho parlamentu a Rady a iné predpisy na úseku EÚ

Verejné obstarávanie je oblasť, ktorá je z väčšej časti riadená „zhora“. Hlavným cieľom európskych pravidiel verejného obstarávania je otvorenie vnútorného trhu verejného obstarávania. Dôvodom je zabezpečiť konkurencieschopnosť na svetových trhoch vďaka prístupom na všetky európske trhy.⁹

Legislatíva na úseku Európskej únie sa zameriava len na nadlimitné postupy. Ostatné limity si stanovujú členské štáty samostatne podľa stavu trhu, ekonomiky a pod. Ako už bolo spomenuté vyššie, v oblasti verejného obstarávania Európsky

parlament a Rada prijali tri smernice v oblasti verejného obstarávania. Komisia vydala jedno nariadenie v oblasti verejného obstarávania. Ide o nariadenie regulujúce Jednotný európsky dokument pre obstarávanie tzv. JED.¹⁰ S ním súvisí Vyhláška Úradu pre verejné obstarávanie č. 155/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom európskom dokumente a jeho obsahu. JED je v praxi často kritizovaný, nakoľko ide o veľmi zložitý dokument.

3. Verejné obstarávanie

3.1. Príprava verejného obstarávania

Prvým krokom pri príprave verejného obstarávania je určenie predpokladanej hodnoty zákazky (ďalej len „PHZ“). Predpokladaná hodnota zákazky sa určuje ako cena bez dane z pridanej hodnoty s cieľom ustanovenia postupu verejného obstarávania podľa finančných limitov. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ určia predpokladanú hodnotu zákazky na základe údajov a informácií o zákazkách na rovnaký alebo porovnateľný predmet zákazky. Ak nemá verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ tieto údaje k dispozícii, určí predpokladanú hodnotu na základe údajov získaných prieskumom trhu s požadovaným plnením, prípravnou trhovou konzultáciou alebo na základe údajov získaných iným vhodným spôsobom. Vymedzenie PHZ je dôležité najmä pre určenie postupu, ktorým budeme obstarávať.¹¹

Ďalším krokom je tvorba súťažných podkladov. Ide o jednu z najdôležitejších častí v prípravnej fáze verejného obstarávania a má zásadný vplyv na vypracovanie ponuky a koniec-koncov aj na samotné plnenie zmluvy.

Súťažné podklady sú komplexným dokumentom obsahujúcim všetky požiadavky verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa týkajúce sa predmetu zákazky a náležitostí ponuky. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je teda povinný v súťažných podkladoch špecifikovať všetky požiadavky, údaje a okolnosti, ktoré sú dôležité pre záujemcov, resp. uchádzačov pri tvorbe ich ponuky, ako aj pre plnenie zmluvy, ktorá bude výsledkom procesu verejného obstarávania. Spracovaniu súťažných podkladov by mal preto verejný obstarávateľ venovať náležitú pozornosť, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že nesie plnú zodpovednosť za správnosť a úplnosť údajov v nich obsiahnutých.¹² Súťažné podklady by mali obsahovať najmä opis predmetu zákazky, návrh zmluvy, alebo rámcovej dohody, požiadavku, aby v čase podpísania zmluvy boli známi všetci subdodávatelia,

Nové limity od 1.1.2019		
ZÁKAZKA S NÍZKOU HODNOTOU	PODLIMITNÁ ZÁKAZKA	NADLIMITNÁ ZÁKAZKA
Tovary 5 000 € - 70 000 € Potraviny 5 000 € - 144 000 € / 221 000 € Služby 5 000 € - 70 000 € Služby podľa prílohy č. 1 5 000 € - 260 000 € Stavebné práce 5 000 € - 180 000 €	Tovary 70 000 € - 144 000 € / 221 000 € Služby 70 000 € - 144 000 € / 221 000 € Služby podľa prílohy č. 1 260 000 € - 750 000 € Stavebné práce 180 000 € - 5 548 000 €	Tovary od 144 000 € / 221 000 € Potraviny od 144 000 € / 221 000 € Služby od 144 000 € / 221 000 € Služby podľa prílohy č. 1 od 750 000 € Stavebné práce od 5 548 000 €

<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html>

⁵ § 7 a § 9 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

⁶ Zákon č. 345/2018 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v spojení so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES

⁷ § 2 ods. 1 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

⁸ § 3 ods. 1 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

⁹ BROŽÍK, Martin. 2018. Verejné obstarávanie z vtáčieho pohľadu EK. In: Verejné obstarávanie v kocke. ISSN 2453-8078, 2018, 2. ročník, 11-12, s. 6-17.

¹⁰ Výkonávacie nariadenie Komisie EÚ 2016/7

¹¹ Metodika zadávania zákaziek. Metodika zadávania zákaziek 3. verzia [online]. Úrad pre verejné obstarávanie, ©2017. [cit. 20.2.2019]. Dostupné z: <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html>

¹² Metodika zadávania zákaziek. Metodika zadávania zákaziek 3. verzia [online]. Úrad pre verejné obstarávanie, ©2017. [cit. 20.2.2019]. Dostupné z: <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html>

pokyny na vypracovanie ponúk, ak je to potrebné aj požiadavku na prevod práv duševného vlastníctva, dokumentáciu, plány, modely, fotografie, prípadne požiadavku na kritérium najvyššej výkonnosti, atď.¹³

Opis predmetu zákazky je samostatná, veľmi dôležitá časť súťažných podkladov, ktorým aj zákonodarca venuje osobitnú pozornosť. Opis predmetu zákazky je upravený v § 42 ods. 2. Účelom opisu predmetu zákazky je získanie plnenia v požadovanej kvalite a najmä zabezpečenie objektívnosti porovnania jednotlivých ponúk.

Verejný obstarávateľ musí špecifikovať predmet zákazky tak, aby nediskriminoval žiadneho potencionálneho uchádzača. Zákonodarca taxatívne vymedzuje spôsoby, ktorými by mal verejný obstarávateľ vypracovať opis predmetu zákazky.¹⁴

Verejný obstarávateľ si musí pred začatím verejného obstarávania určiť kritéria na vyhodnotenie ponúk. Ponuky sa vyhodnocujú na základe objektívnych kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktoré súvisia s predmetom zákazky, s cieľom určiť ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku. Verejným obstarávateľom a obstarávateľom určené kritériá, musia byť nediskriminačné a musia podporovať hospodársku súťaž. Ponuky sa vyhodnocujú na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality, alebo na základe nákladov použitím prístupu nákladovej efektívnosti, najmä nákladov počas životného cyklu alebo na základe najnižšej ceny.¹⁵

4. Postupy vo verejnom obstarávaní

4.1. Nadlimitné zákazky

Postupy vo verejnom obstarávaní pri zadávaní nadlimitných zákaziek sú nasledovné: verejná súťaž, užšia súťaž, rokovacie konanie, súťažný dialóg, inovatívne partnerstvo, priame rokovacie konanie.

Verejná súťaž je najčastejšie využívaný postup pri zadávaní nadlimitných zákaziek. Verejná súťaž bola pred novelou zákona o verejnom obstarávaní rozdelená na koncept dvojobáľkového predkladania ponúk tzv. „dvojobáľku“. Novela zákona o verejnom obstarávaní zrušila „dvojobáľku“, ktorá sa v praxi verejného obstarávania neosvedčila a spôsobovala predovšetkým zvýšenú administratívnu záťaž pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov a zbytočné predlžovanie procesu verejného obstarávania. Verejní obstarávatelia často považujú zrušenie dvojobáľkového predkladania ponúk za najprínosnejšiu zmenu v novele zákona. Verejný obstarávateľ teda nemusí rozdeliť vyhodnocovanie ponúk na dve obáľky „Ostatné“ a „Kritériá.“¹⁶ Ak ide o tovary a služby bežne dostupné na trhu, verejný obstarávateľ môže verejnú súťaž uskutočniť s využitím elektronického trhu.

Užšia súťaž sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, ktoré môžu predložiť doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti. Verejný obstarávateľ môže na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predloženie ponuky, a to najmenej na päť tak, aby umožnil hospodársku súťaž.¹⁸

Rokovacie konanie so zverejnením sa môže použiť v situácii, keď verejný obstarávateľ predpokladá, že verejná súťaž, alebo užšia súťaž bez rokovania nepovedú k uspokojivým výsledkom. Postup sa používa najmä pri službách a tovaroch, ktoré je potrebné prispôbiť, alebo projektovať. Ide napríklad o služby duševného charakteru, alebo veľké projekty v oblasti informačných a komunikačných technológií, Rokovacie konania so zverejnením sa taktiež používajú vo viacerých v cezhraničných súťažiach.¹⁹

Súťažný dialóg je obdobný postup ako rokovacie konanie. Účelom zákonodarcu bolo zvýšiť cezhraničný obchod a možnosti verejného obstarávateľa pri výbere postupu, ktorý umožňuje rokovanie. Rovnako ako rokovacie konanie so zverejnením aj súťažný dialóg sa má použiť, keď verejná súťaž alebo užšia súťaž bez rokovania nepovedú k uspokojivým výsledkom. Súťažný dialóg sa používa, keď verejný obstarávateľ nie je schopný definovať prostriedky na uspokojenie svojich potrieb, alebo posúdiť, čo trh ponúka. Rozdiel medzi súťažným dialógom a rokovacím konaním je najmä v tom, že súťažný dialóg by sa nemal používať ak ide o bežne dostupné služby a tovary. Predpoklady pre uplatnenie súťažného dialógu a rokovacieho konania sú obdobné.²⁰

Inovatívne partnerstvo, ako jeden z najnovších postupov vo verejnom obstarávaní (zavedený novými smernicami upravujúcimi verejné obstarávanie), sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, ktoré môžu predložiť doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti. Verejný obstarávateľ môže na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na účasť, a to najmenej na troch tak, aby umožnil hospodársku súťaž. Ponuky sa vyhodnocujú len na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality.²¹

Priame rokovacie konanie je postup vo verejnom obstarávaní, ktorý by sa mal používať len výnimočne a za podmienok ustanovených zákonom.²² Podmienky, kedy môže verejný obstarávateľ postupovať priamym rokovacím konaním, prevzal slovenský zákonodarca z čl. 32 smernice 2014/24/EÚ.²³ Iné dôvody nie je možné zakomponovať do vnútroštátnych poriadkov, nakoľko tento postup narušuje hospodársku súťaž.²⁴

4.2. Podlimitné zákazky

Pri podlimitných zákazkách (ktoré sú regulované len zákonom o verejnom obstarávaní a nie smernicami EÚ) verejný obstarávateľ postupuje cez elektronické trhovisko, alebo bez využitia elektronického trhoviska. Verejný obstarávateľ pri voľbe postupu musí zvážiť, či ide o tovary a služby, ktoré sú bežne dostupné na trhu. V prípade, že sú tovary a služby bežne dostupné na trhu a nejde o intelektuálne plnenie, verejný obstarávateľ musí postupovať v zmysle § 109 – 111 zákona o verejnom obstarávaní, teda použiť elektronické trhovisko.

Novela zákona o verejnom obstarávaní vymedzila, že v prí-

13 § 42 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

14 TKÁČ, J.- GRIGA, M. 2016. Zákon o verejnom obstarávaní - veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 1260 s. ISBN: 9788081684548

15 § 43 ods. 1 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

16 Zákon č. 345/2018 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s dôvodovou správou

17 § 66 ods. 8 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

18 § 67 ods. 1 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

19 TKÁČ, J.- GRIGA, M. 2016. Zákon o verejnom obstarávaní - veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 1260 s. ISBN: 9788081684548

20 TKÁČ, J.- GRIGA, M. 2016. Zákon o verejnom obstarávaní - veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 1260 s. ISBN: 9788081684548

21 § 78 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

22 Podmienky za ktorých možno použiť priame rokovacie konanie sú ustanovené v § 81 písm. a – i. zákona

č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

23 SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES

24 TKÁČ, J.- GRIGA, M. 2016. Zákon o verejnom obstarávaní - veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 1260 s. ISBN: 9788081684548

pade stavebných prác nie je možné zadávať zákazky cez elektronické trhovisko, nakoľko stavebné práce majú vždy určité špecifikum, ktoré treba uplatniť a preto predpokladáme, že nejde o zákazku, ktorá je bežne dostupná na trhu.²⁵

4.3. Zákazky s nízkou hodnotou

Zákon o verejnom obstarávaní pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou neupravuje žiaden formálny postup, ktorý by mal verejný obstarávateľ aplikovať pri zadávaní zákazky s nízkou hodnotou. Verejný obstarávateľ má postupovať tak, aby zohľadnil princíp hospodárnosti a efektívnosti, vychádzajúc pritom predovšetkým z charakteru, rozsahu, dostupnosti a hodnoty predmetu zákazky s nízkou hodnotou.²⁶

5. Záver

V článku prinášame prehľad prameňov práva v oblasti verejného obstarávania, konkrétne rozbor zákona o verejnom obstarávaní a Smernice Európskeho parlamentu a Rady a iné predpisy na úseku EÚ. Zároveň sme sa snažili priblížiť problematiku postupov pri zadávaní zákaziek verejným obstarávateľom. V súvislosti s obmedzeným rozsahom je proces verejného obstarávania zúžený do vymedzenia postupu pred obstarávaním a samotného vymedzenia jednotlivých možných postupov vo verejnom obstarávaní podľa zákona o verejnom obstarávaní. Konkrétne sa venujeme pri postupe pred verejným obstarávaním určeniu predpokladanej hodnoty zákazky, príprave súťažných podkladov, osobitne opisu predmetu zákazky a určenia kritérií na vyhodnotenie ponúk. V rámci postupov vo

verejnom obstarávaní sme pri nadlimitných zákazkách opísali verejnú súťaž, užšiu súťaž, rokovacie konanie, súťažný dialóg, inovatívne partnerstvo a priame rokovacie konanie, pri podlimitných zákazkách postup s použitím elektronického trhoviska a bez použitia elektronického trhoviska a zákazku s nízkou hodnotou.

Článok čitateľovi prináša rozbor problematiky verejného obstarávania a základné informácie potrebné pre začatie verejného obstarávania.

Použitá literatúra:

BROŽÍK, Martin. 2018. Verejné obstarávanie z utáčieho pohľadu EK. In: Verejné obstarávanie v kocke. ISSN 2453-8078, 2018, 2. ročník, 11-12, s. 6-17.

Metodika zadávania zákaziek. Metodika zadávania zákaziek 3. verzia [online]. Úrad pre verejné obstarávanie, ©2017. [cit. 20.2.2019]. Dostupné z: <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html>

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ o udeľovaní koncesii

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES.

TKÁČ, J.- GRIGA, M. 2016. Zákon o verejnom obstarávaní - veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 1260 s. ISBN: 9788081684548

Vykonávacie nariadenie Komisie EÚ 2016/7

zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

25 § 108 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

26 Metodika zadávania zákaziek. Metodika zadávania zákaziek 3. verzia [online]. Úrad pre verejné obstarávanie, ©2017. [cit. 20.2.2019]. Dostupné z: <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html>

Právne vs. biologické otcovstvo v kontexte druhej domnienky otcovstva

Rastislav Bublák,

študent tretieho ročníka denného bakalárskeho štúdia na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.

1. Úvod

Rodičovstvo, tak ako to deklaruje článok 3 základných zásad zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), je spoločnosťou mimoriadne uznávaným poslaním ženy a muža. Spoločnosť uznáva, že pre všestranný a harmonický vývin dieťaťa je najvhodnejšie stabilné prostredie rodiny tvorenej otcom a matkou dieťaťa. K tomu, aby bolo z právneho hľadiska možné hovoriť o rodičovskom vzťahu, je potrebné rodičovstvo k dieťaťu určiť. Určením rodičovstva k dieťaťu dochádza k závažnej zmene právneho statusu dieťaťa, matky aj otca. Pri určovaní materstva zákon o rodine vychádza zo starej rímskej zásady „mater semper certa est“, teda matka je vždy istá. Je ňou žena, ktorá dieťa porodila. Otcovstvo k dieťaťu sa určuje pomocou troch právnych domnienok, z ktorých každá ďalšia z nich sa uplatní iba vtedy, ak sa neuplatnila predošlá. Tieto domnienky sú však vyvrátené, a otcovstvo určené na základe nich je možné (s výnimkou tretej – otcovstvo určené súdnym rozhodnutím) za podmienok ustanovených zákonom o rodine zaprieť. Účelom právnej úpravy zapretia otcovstva je odstránenie nesúladu medzi právnym a biologickým otcovstvom.¹ V prvom rade sa sleduje

záujem dieťaťa, ktoré má právo vyrastať v biologickom rodine a byť vychovávané biologickými rodičmi. V kontexte druhej domnienky, zákon o rodine v §§ 93 a 96 vymedzuje okruh aktívne legitimovaných na podanie návrhu na zapretie otcovstva. Je to v prvom rade muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov, ďalším subjektom je matka dieťaťa a taktiež aj samotné dieťa resp. jeho opatrovník. Zákon o rodine subjekty aktívne legitimované na podanie návrhu vymedzuje taxatívne, rozširovať okruh osôb preto nie je možné. Čo ale v prípade, ak súhlasným vyhlásením dôjde k určeniu otcovstva muža, o ktorom je vylúčené, že by mohol byť otcom dieťaťa? Má biologický otec k dispozícii účinné

tedre občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Za redakčnú radu Corpus Delicti recenzný posudok vypracovala Bc. Veronika Miškeová.

¹ LAZÁR, J. a kol. Občianske právo hmotné, 1. zväzok. Bratislava, IURIS LIBRI, 2018, 366 s. ISBN 978-80-89635-35-1

Článok recenzoval JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M., ktorý pôsobí na Ka-

prostriedky ochrany svojho práva (na rešpektovanie súkromného a rodinného života)?²

2. Jadro

Zákon o rodine nevyklučuje, aby v prípade nemanželského dieťaťa otcovstvo k nemu uznal na základe druhej domnienky muž, ktorý v skutočnosti nie je biologickým otcom. Matrika ani súd (ďalej len „príslušný orgán“) neskúma ani nemá právomoc skúmať, či muž, ktorého otcovstvo sa uznáva, je alebo nie je biologickým otcom. Príslušný orgán len zaznamená v zápisnici, že došlo k súhlasnému vyhláseniu, ktorým sa určilo otcovstvo – čo sa z právneho hľadiska považuje za právny úkon. V takomto prípade, ako už z predošlých riadkov vyplýva, biologický otec nemôže podať návrh na zapretie otcovstva, keďže podľa § 93 Zákona o rodine nie je aktívne legitimovaným. Na tomto mieste treba podotknúť, že judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) opakovane konštatuje, že právo určiť biologické otcovstvo k dieťaťu je súčasťou článku 8 Dohovoru, chrániaceho súkromný a rodinný život (*Kalacheva proti Rusku* č. 3451/05, z 07. mája 2009, *Shofman proti Rusku* č. 74826/01, z 24. novembra 2005, *Yildirim proti Rakúsku* č. 34308/96, z 19. októbra 1999).

ESLP vo veci *Paulík proti Slovenskej republike* (č. 10699/05) vyvodil, že neexistencia postupu, ktorý by umožňoval zosúladiť právny stav s biologickým nikomu neprináša úžitok, a je v rozpore s článkom 8 Dohovoru. Právna teória ako aj prax umožňuje biologickému otcovi domáhať sa určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia – právneho úkonu v prípade, ak ten nebol urobený slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne. Krajský súd v Košiciach, vo veci vedenej pod sp. zn. 8CoP/453/2015, však takýto názor nepripustil, keď v odôvodnení rozsudku uviedol, že „o právnom úkone, ktorým je súhlasné vyhlásenie rodičov o otcovstve k maloletému dieťaťu, nie je možné riadne a zákonne rozhodnúť v konaní o určení neplatnosti právneho úkonu podľa Občianskeho súdneho poriadku, lebo platnosť tohto právneho úkonu je predmetom konania o zapretie otcovstva podľa zákonných ustanovení Zákona o rodine“. Možnosť napadnúť platnosť súhlasného vyhlásenia predstavuje v podmienkach slovenského právneho poriadku jedinou možnosť biologického otca napraviť stav nesúladu právneho a biologického otcovstva. Krajský súd mu svojím rozhodnutím takúto možnosť odňal, čo predstavuje rozpor s článkom 46 Ústavy SR v spojitosti s čl. 6 ods. 1 Dohovoru. ESLP vo veci *L. D. a P. K. proti Bulharsku* (č. 7949/11 a 45522/13), ktorá sa týkala skutkovo obdobnej veci, akú prejednával Krajský súd v Košiciach, dospel k záveru, že z dôvodov zákonnej nemožnosti sťažovateľov domáhať sa zapretia otcovstva iných mužov vo vzťahu k deťom, o ktorých sa sťažovatelia domnievali, že sú ich vlastné, došlo k porušeniu ich práva na rešpektovanie súkromného života zarúčeného článkom 8 Dohovoru. Podľa judikatúry ESLP majú štáty široký priestor pre vlastné uváženie (*the margin of appreciation*), nakoľko v otázke možnosti biologických (domnelých) otcov zaprieť otcovstvo iných mužov neexistuje medzi zmluvnými štátmi dohovorový konsenzus. Z 26 skúmaných štátov Rady Európy, 17 umožňuje domnelému biologickému otcovi zaprieť otcovstvo už určené. V deviatich, vrátane Slovenska, domnelý otec nemá priamo možnosť zaprieť otcovstvo právneho otca (§ 27 a 28 rozhodnutia vo veci *Ahrens proti Nemecku* (č. 45071/09)).

Dôvodom pre zachovanie absencie zapieracieho práva putatívneho otca v slovenskom práve je pretrvávajúci názor, že statusové pomery medzi rodičmi a deťmi majú významný osobný prvok, ktorý nedovoľuje zásah iným subjektom než tým, ktoré

na týchto vzťahoch priamo participujú.³ Česká právna úprava zapretia otcovstva je viac menej totožná so slovenskou, avšak s viacerými výnimkami. Tou prvou je lehota na podanie návrhu na zapretie otcovstva; paragrafom 790 zákona č. 89/2012 Sb. je lehota stanovená na 6 mesiacov odo dňa určenia otcovstva. Na tomto mieste znovu odkazujeme na judikatúru ESLP, ktorá zavedenie lehôt na podanie návrhu považuje za legitímne, a to s poukazom na zabezpečenie právnej istoty v rodinných vzťahoch a ochranu záujmov dieťaťa, pričom lehota je v štátoch zavedená rôzne, najčastejšie šesť mesiacov, ale aj viac. (*Shofman proti Rusku* č. 74826/01, *Rasmussen proti Dánsku* č. 8777/79).

Druhú výnimku tvorí okruh aktívne legitimovaných subjektov; na rozdiel od slovenskej úpravy, česká právna úprava neumožňuje dieťaťu podať návrh na zapretie otcovstva. Záujem dieťaťa je však v tomto prípade kompenzovaný v § 792 a 793. Prvý spomenutý umožňuje súdu odpustiť zmeškanie lehoty za predpokladu, ak to vyžaduje záujem dieťaťa a verejný poriadok. Druhý, azda najdôležitejší, zakotvuje právomoc súdu začať konanie o zapretie otcovstva určeného súhlasným vyhlásením aj bez návrhu, ak to vyžaduje zrejmy záujem dieťaťa. Nemecký občiansky zákonník (BGB) (v porovnaní so slovenskou úpravou) rozširuje okruh aktívne legitimovaných o dve osoby (oprávnená osoba musí podať návrh v lehote 2 rokov odo dňa, kedy sa dozvedel o skutočnostiach, ktoré sú v rozpore so vzniknutým otcovstvom); prvou je muž, ktorý čestne vyhlási, že s matkou dieťaťa súložil v čase počatia dieťaťa. Druhou osobou je biologický otec pričom dôležité je, že toto právo nemá bezpodmienečne. Podľa § 1600 ods. 2 BGB môže biologický otec zaprieť otcovstvo právneho otca iba vtedy, ak medzi právnym otcom a dieťaťom neexistuje sociálno-rodinný vzťah. Ten pritom existuje vtedy, ak právny otec má v danom čase skutočnú zodpovednosť za dieťa – buď je ženatý s matkou dieťaťa alebo žije s dieťaťom dlhší čas v spoločnej domácnosti. Nemecké rodinné právo teda priamo umožňuje biologickému otcovi zaprieť otcovstvo právneho otca, avšak len za podmienky vyššie uvedenej.

Rodinné právo v Chorvátsku taktiež upravuje problematiku zapretia otcovstva odlišne od slovenskej úpravy. Rodinný zákon z roku 2015 v článku 79 ods. 2 umožňuje napadnúť otcovstvo určené súhlasným vyhlásením trom subjektom; dieťaťu, mužovi, ktorého otcovstvo bolo takto určené, a mužovi, ktorý sa považuje za otca dieťaťa (domnelý otec) za predpokladu, ak skutočne usiluje o vytvorenie otcovstva. Zo zákona vyplýva, že matka nemôže otcovstvo určené súhlasným vyhlásením zaprieť; jej aktívna legitímácia je možná len v prípade zapretia otcovstva manžela matky. Lehotu na podanie návrhu zákon vymedzuje pre jednotlivé subjekty odlišne. Dieťa môže podať žalobu kedykoľvek, najneskôr však do dovŕšenia dvadsiateho piateho roku veku (čl. 400). Právny otec môže podať žalobu v lehote šiestich mesiacov odo dňa, kedy sa dozvedel o tom, že je jeho otcovstvo vylúčené, najneskôr do siedmeho roku veku dieťaťa (čl. 402). Domnelý otec tak môže urobiť v lehote jedného roka odo dňa súhlasného vyhlásenia (čl. 403). Francúzsky *Code civil* umožňuje zaprieť otcovstvo nie len dieťaťu, matke a právnemu otcovi, ale taktiež aj biologickému otcovi (čl. 333). Avšak podobne ako v Nemecku, toto právo nemá v prípade, ak dieťa žilo v sociálno-rodinnom vzťahu s právnym otcom najmenej 5 rokov (obdobne aj v Španielsku). Výnimka je tvorená pre štátneho prokurátora, ktorý môže otcovstvo napadnúť aj po piatich rokoch.

Maďarský občiansky zákonník z roku 2013 (taktiež poľský Zákon o rodine a opatrovníctve z roku 1964) upravuje okruh aktívne legitimovaných totožne ako slovenský Zákon o rodine, teda domnelý otec nemá možnosť priamo napadnúť otcovstvo určené súhlasným vyhlásením. Ak existuje domnienka, že otcovstvo určené súhlasným vyhlásením obchádza zákon, právo

2 PAVELKOVÁ, B. Zákon o rodine. Komentár. Praha, C. H. Beck, 2011, 523 s. ISBN 978-80-74003-59-2

3 Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 22. júna 2016, sp. zn. 5 Cdo 492/2015

napadnúť takto určené otcovstvo má aj prokurátor a príslušný opatrovnícky orgán. Čo sa týka lehoty na podanie žaloby, vo všeobecnosti platí, že pokiaľ sa ktorýkoľvek oprávnený subjekt dozvie o akejkolvek skutočnosti spochybňujúcej určené otcovstvo, platí jednoročná (subjektívna) lehota od tohto zistenia, v Poľsku je táto lehota šesťmesačná.

ESLP však zastáva názor, že domnelí otcovia by nemali byť úplne zbavení možnosti namietať svoje otcovstvo, ak neexistujú pre odopretie tejto možnosti vážne dôvody spojené predovšetkým s najlepším záujmom dieťaťa. V uvedenom duchu postupoval aj Najvyšší súd SR, ktorý spomenutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zrušil. V odôvodnení okrem iného uviedol,

„v prípade konfliktu medzi právnym a biologickým otcom by nemala absentovať v právnej úprave možnosť nápravy takéhto nežiadúceho stavu. Treba preto pripustiť na strane žalobcu možnosť domáhať sa na súde ochrany svojho práva (práva na súkromný a rodinný život) žalobou o určenie neplatnosti tohto právneho úkonu. Ak odvolací súd v danej situácii vyslovil, že v tomto konaní nie je možné riadne a zákonne o takejto žalobe rozhodnúť, odmietol žalobcovi možnosť domáhať sa zákonom stanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, čo je v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy. Zároveň týmto postupom odvolacieho súdu došlo aj k porušeniu práva žalobcu na relevantné konanie súdu spojené so zákazom *denegatio iustitiae*“.⁴

Domnelý otec teda musí mať možnosť napadnúť platnosť spomínaného právneho úkonu podľa § 37 a 39 Občianskeho zákonníka. Podľa § 39 je dôvodom neplatnosti právneho úkonu aj také konanie, ktoré svojím obsahom alebo účelom obchádza zákon. V prípadoch, kedy dôjde k určeniu otcovstva podľa druhej domnienky mužom, ktorý v skutočnosti nie je biologickým otcom, a takáto skutočnosť je matke aj mužovi známa, možno uvažovať o neplatnosti takéhto súhlasného vyhlásenia z dôvodu obchádzania zákona. Totižto, rodičovstvo, resp. právna úprava rodičovstva stojí primárne na biologickom základe. Zákonodarca predpokladá, že muž, ktorý robí vyhlásenie o otcovstve koná s uvedením si dôsledkov svojho konania, predovšetkým že určením otcovstva dochádza k zmene právneho statusu muža, na ktorého týmto právnym úkonom prejde celý rad povinností v súvislosti so starostlivosťou o dieťa, a ktoré zasahujú aj do ekonomickej sféry. Nepredpokladá sa preto, aby muž, ktorý nie je biologickým otcom, dobrovoľne prevzal na seba takúto nepochybne veľkú zodpovednosť, samotný zákon to však nevylučuje. K tomu, aby mohol (cudzí) muž z hľadiska *ratio legis* nadobudnúť právne postavenie otca (cudzieho) dieťaťa, je potrebné aby došlo k osvojeniu. Pretože práve a len inštitúta osvojenia slúži k prijatiu cudzieho dieťaťa za vlastné a tak sa konštituuje nový rodičovský (právny) vzťah medzi dieťaťom a osvojiteľom (mužom).

S uvedeným sa stotožňuje aj česká právna doktrína, napr. Hrušáková a kol. uvádza, že pokiaľ je otcovstvo muža, ktorý uskutočňuje prehlásenie, zjavne vylúčené, je zrejmé, že toto prehlásenie nesmeruje k legitímácii biologického otcovstva, ale sleduje ciele, ktoré právo umožňuje dosiahnuť osvojením, je určenie otcovstva takýmto spôsobom obchádzanie zákona.⁵ Keďže

ide o dôvod absolútnej neplatnosti právneho úkonu, súd je na takúto neplatnosť povinný prihliadať *ex offio*. Túto žalobu však treba odlišiť od zapretia otcovstva podľa § 93 zákona o rodine, nakoľko zapretie otcovstva smeruje proti určeniu otcovstva tvorenému dvoma právnymi úkonmi voči príslušnému orgánu.⁶ Základná podstata konania o zapretie otcovstva spočíva v určení, že muž, ktorého otcovstvo bolo určené podľa druhej domnienky, nie je otcom dieťaťa, nakoľko je vylúčené aby ním mohol byť. Do konania o zapretie otcovstva určeného druhou domnienkou podľa judikatúry nespadá posudzovanie väd právneho úkonu – súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva.⁷

Keďže záujem dieťa musí byť prvoradou esenciou v konaniach týkajúcich sa maloletých, je otázka najlepšieho záujmu kľúčovou pri riešení kolízie konkurujúcich si práv a záujmov, ktoré je nutné spravodlivo vyvažovať a dôkladne sa zaoberať individuálnymi okolnosťami prípadu. Podľa Najvyššieho súdu SR⁸ je tento konflikt riešený priamo právnou úpravou, nakoľko ak by zákon priznával domnelému otcovi (bez ďalšieho) právo zaprieť otcovstvo právneho otca, išlo by nepochybne o popretie ochrany najlepšieho záujmu dieťaťa, keďže zahájenie takéhto konania by bolo len na uvážení navrhovateľa a tak by mohlo narušiť po-

kojný a zabezpečený doterajší sociálny status dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa reflektuje aj ustanovenie § 96 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré samotnému dieťaťu umožňuje iniciovať konanie o zapretie otcovstva, pričom nie je časovo obmedzené (zákon neustanovuje prekluzívnu lehotu na podanie návrhu tak, ako pri matke a otcovi dieťaťa). Ako už bolo vyššie konštatované, štáty majú v tejto oblasti určitú mieru voľnej úvahy. Tú môžu využiť pri formovaní svojho právneho poriadku spôsobom, ktorý v každom jednom prípade musí zaisťiť spravodlivé vyvažovanie navzájom konkurujúcich záujmov. Určenie otcovstva stavia do vzájomnej kolízie biologickú realitu s právnou domnienkou. Môže ale nastať situácia, že v dôsledku plynutia času dôjde zo strany dieťaťa k naviazaniu sociálneho putu s mužom, ktorý uskutočnil vyhlásenie, ktoré však nekorešpondovalo s biologickou realitou. ESLP vo veci *Ahrens proti Nemecku* (č. 45071/09 zo dňa 22. marca 2012) konštatoval, že v okolnostiach daného prípadu môže mať právne (sociálne) otcovstvo prednosť pred biologickým, pričom rozhodnutie nemeckých súdov dať prednosť už existujúcemu vzťahu medzi právnym otcom a dieťaťom sledovalo legitímny cieľ (zabezpečenie najlepších záujmov dieťaťa) a neporušilo článok 8 Dohovoru.

V kontexte judikatúry ESLP je preto potrebné každý prípad skúmať vzhľadom na jeho špecifiká, pričom rozsudok o zapretí otcovstva nemusí bezvýnimčne deklarovať súlad medzi biologickým a právnym otcovstvom, ale jeho cieľom je, za aplikácie zásady najlepšieho záujmu dieťaťa, dosiahnuť spravodlivú rovnováhu medzi konkurujúcimi si záujmami.⁹ ESLP pripúšťa, aby (v okolnostiach konkrétneho prípadu) sa zásada preferencie biologickej reality pred právnou domnienkou neuplatňovala úplne a nemenne (*Róžaňski proti Poľsku* (č. 55339/00 zo dňa

⁴ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2017 sp. zn. 6 Cdo 224/2016, publikované v Zbierke stanovisk NS a rozhodnutí súdov SR pod číslom R 68/2018

⁵ HRUŠÁKOVÁ, M. – KRÁLIČKOVÁ, Z. – WESTPHALOVÁ, L. a kol. *Občiansky zákoník II. Rodinné právo* Komentár. Praha, C. H. Beck, 2014, 539 s.

ISBN 978-80-7400-503-9

⁶ PAVELKOVÁ, B. *Zákon o rodine. Komentár*. Praha, C. H. Beck, 2011, 525 s. ISBN 978-80-74003-59-2

⁷ SMYČKOVÁ, R. – ŠTEVČEK, M. – TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný mimosporový poriadok. Komentár*. Praha, C. H. Beck, 2017, 376 s. ISBN 978-80-89603-54-1

⁸ Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 22. júna 2016, sp. zn. 5 Cdo 492/2015

⁹ HRUŠÁKOVÁ, M. – KRÁLIČKOVÁ, Z. – WESTPHALOVÁ, L. a kol. *Občiansky zákoník II. Rodinné právo* Komentár. Praha, C. H. Beck, 2014, 539 s. ISBN 978-80-7400-503-9

18. augusta 2006)). Koniec koncov je to „zásada“, ktorá za určitých okolností pripúšťa odchýlku (na rozdiel od *principu*). Tak, ako článok 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa priznáva dieťaťu právo poznať svojich (biologických) rodičov, výkladom možno dôjsť k záveru, že mu taktiež priznáva právo svojich rodičov nepoznať, keďže ide o právo, a nie povinnosť poznať svojich rodičov. Zároveň však predmetný článok toto právo zakotvuje iba *podľa možnosti*...teda samotne právo je obmedzené, a to v kontexte najlepšieho záujmu dieťaťa.

Záverom, slovami Ústavného súdu ČR¹⁰, nie je možné požiadavku zhody biologického a právneho otcovstva považovať za absolútnu. Právny vzťah otca a dieťaťa totiž nie je len mechanickou reflexiou existencie biologického vzťahu, ale s postupom času sa môže aj pri absencii tohto vzťahu vyvinúť medzi právnym otcom a dieťaťom taká sociálna a citová väzba, ktorá z hľadiska práva na ochranu súkrom-

ného a rodinného života bude tiež požívať právnu ochranu.

Použitá literatúra

HRUŠÁKOVÁ, M. – KRÁLIČKOVÁ, Z. – WESTPHALOVÁ, L. a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo Komentár*. Praha, C. H. Beck, 2014, 1392 s. ISBN 978-80-7400-503-9
 LAZÁR, J. a kol. *Občianske právo hmotné, 1. zväzok*. Bratislava, IURIS LIBRI, 2018, 726 s. ISBN 978-80-89635-35-1
 PAVELKOVÁ, B. *Zákon o rodine. Komentár*. Praha, C. H. Beck, 2011, 640 s. ISBN 978-80-74003-59-2
 SMYČKOVÁ, R. – ŠTEVČEK, M. – TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný mimosporový poriadok. Komentár*. Praha, C. H. Beck, 2017, 1112 s. ISBN 978-80-89603-54-1
 Nález ÚS ČR sp. zn. Pl.ÚS 15/09 zo dňa 08. júla 2010
 Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 22. júna 2016, sp. zn. 5 Cdo 492/2015
 Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2017 sp. zn. 6 Cdo 224/2016

10 Nález ÚS ČR sp. zn. Pl.ÚS 15/09 zo dňa 08. júla 2010

Deľba moci v Rímskej republike (Kapitoly z rímskeho verejného práva – 3. časť)

Bc. Marek Prudovič,

študent prvého ročníka denného magisterského štúdia na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.

Úvod

V predchádzajúcich častiach tejto série sme popísali rímsku ústavu a jej vývoj v období kráľovstva a republiky, pričom cieľom bolo najmä zoznámiť čitateľa so základmi rímskeho verejného práva, keďže tie sú nevyhnutné pre detailnejšie skúmanie jeho jednotlivých inštitútov a mechanizmov. Najmä v predchádzajúcom článku sme sa zamerali na ústavný systém fungujúci počas obdobia republiky a popísali jeho jednotlivé zložky, teda magistrátov, senát a ľudové zhromaždenia.

V aktuálnom článku nadviažeme na predchádzajúci a priblížime vzťahy medzi jednotlivými zložkami rímskej ústavy z pohľadu systému deľby moci, pretože práve v nej môžeme vidieť jeden z významných mechanizmov rímskeho práva, ktoré sa zachovali až do súčasnosti a zároveň je jedným z tých mechanizmov, v rámci ktorého môžeme v rímskej ústave identifikovať, aj keď v obmedzenej miere, rodiacu sa suverenitu ľudu.

Ústavný systém rímskej republiky a deľba moci

Rímska ústava v období republiky bola vo svojej dobe unikátnou ústavou najmä z toho dôvodu, že bola zmiešaná. Aj keď vychádzala z podstatne skoršieho, gréckeho, delenia ústav¹, jej výnimočnosť spočívala v tom, že zatiaľ čo grécke mestské štáty spravidla uplatňovali v reálnom čase vždy len jednu formu vlády, Rimania počas celej existencie republiky² uplatňovali simultánne až tri formy vlády a to monarchiu, aristokraciu a demokraciu. Každú z týchto foriem vlády zastupoval a reprezentoval samostatný ústredný štátny orgán. V rámci monarchickej ústavy

to boli rímski úradníci, ktorých označujeme ako magistrátov, v rámci aristokracie zas rímsky senát a demokraciu predstavovali ľudové zhromaždenia.³

Práve táto tripartita rímskej ústavy umožnila Rimanom vytvoriť pomerne dômyselný a zložitý systém deľby moci, ktorého nepriamy odkaz môžeme nájsť aj v ústavných systémoch súčasných štátov⁴. V rámci deľby moci v rímskej republike rozoznávame rôzne vzťahy medzi jednotlivými štátnymi orgánmi, ktoré priamo alebo nepriamo navzájom ovplyvňovali ich činnosť. Oprávnenia, ktoré podmieňovali tieto vzťahy, mali všetky štátne orgány voči všetkým ostatným štátnym orgánom. Magistráti mali zároveň tieto oprávnenia aj v rámci ich vnútornej štruktúry a tak sa mohli ovplyvňovať navzájom mimo pôsobenia ostatných štátnych orgánov, senátu a ľudových zhromaždení.⁵

Tento systém deľby moci bol významný najmä z toho dôvodu, že zabezpečoval pomerne priaznivý a kvalitný výkon štátnej moci týmito orgánmi voči rímskym občanom⁶ a zároveň zabraňoval svojvôli politicky významnejších občanov⁷. Je ale potrebné poukázať aj na to, že tento systém nebol dokonalý a v poslednom období republiky, v období krízy, už nebol schopný odolávať mocenským ambíciám najvýznamnejších Rimanov, najmä z toho dôvodu, že nebol vytvorený pre tak veľké územie, ktorým v

3 POLYBIOS. *Dějiny III*. Praha: Arista Baset, 2011.
 4 Napríklad ústava Spojených štátov amerických.
 5 ABBOTT, F. F. *A History and Description of Roman Political Institutions*. Boston: Ginn & Company, 1901.
 6 Treba ale podoznieť, že tento systém v prevažnej miere chránil len plnoprávných rímskych občanov a nevztáhal sa, respektíve nebol účinný, na väčšinu obyvateľstva, ktorú tvorili ľudia bez rímskeho občianstva a otroci. Treba si ale uvedomiť, že z dobového hľadiska tento prístup nebol výnimočný a uplatňoval sa vo väčšine vtedajšieho sveta.
 7 Máme na mysli najmä senátorov a magistrátov.

*Článok recenzoval doc. JUDr. Peter Vyšný, PhD. et Ph.D., ktorý pôsobí na Katedre dejín práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Za redakčnú radu Corpus Delicti recenzný posudok vypracovala Bc. Kristína Mikulová.

1 Rozumej foriem vlády.
 2 Ale do istej obmedzenej miery aj v skoršom období kráľovstva a neskoršom období princípatu.

tom čase už Rímska ríša bola, čo zároveň spôsobilo aj enormný nárast bohatstva a moci niektorých Rimanov, ktorý priamo podmienil nedostatočnú efektivitu tohto systému. To zároveň spôsobilo aj zánik republiky, ktorá bola nahradená cisárstvom, kde sa už deľba moci uplatňovala len vo veľmi obmedzenej miere.⁸

V rámci všeobecnej časti ale považujeme za potrebné upozorniť aj na to, že v rámci týchto vzťahov sa uplatňoval princíp vzájomnosti, teda oprávnenie jedného štátneho orgánu zodpovedalo povinnosti druhého, voči ktorému smerovalo, a preto pri každom štátnom orgáne uvedieme len jeho oprávnenia vo vzťahu k ostatným. Povinnosti, ktoré neuvedieme, sa totiž, na základe uvedeného, dajú logicky vyvodiť z oprávnenia ostatných štátnych orgánov a teda ich opis by bol nadbytočný.

Magistráti

Súčasní autori považujú za najvýznamnejší štátny orgán, ktorým sa budeme zaoberať ako prvým, rímskych magistrátov. Keďže tí boli, ako jediný štátny orgán, nejednotní v tom zmysle, že boli tvorení viacerými samostatnými úradmi s rôznou právomocou a postavením, neuplatňovala sa pri nich len vonkajšia deľba moci voči ostatným štátnym orgánom, ale aj vnútorná deľba moci, ktorú vykonávali medzi sebou navzájom.

V rámci vnútornej deľby moci magistrátov rozoznávame všeobecné princípy, ktoré sa vzťahovali na všetkých magistrátov bez rozdielu a jednotlivé oprávnenia konkrétnych magistrátov, ktoré patrili len im.

K všeobecným princípom, ktoré môžeme zaradiť do systému deľby moci, patrili princípy kolegiálnosti a s ním súvisiace právo intercesie, ale aj zákaz kumulácie úradov. Princíp kolegiálnosti spočíval v tom, že až na niekoľko výnimiek⁹: „...vrchná moc štátna už nespočívala v rukách jedného správcu, ale dvoch alebo niekoľkých úradníkov, úplne rovnako oprávnených,¹⁰ čo znamená, že sa o svoju právomoc nedelili, ale každý ju mal celú. Práve s tým súvisí aj právo intercesie, ktoré znamenalo oprávnenie: „...zrušiť opatrenie či nariadenie úradníka rovnakého postavenia (kolegu v úrade),“¹¹ čím sa teoreticky minimalizovala hrozba svojvoľného alebo zlého rozhodnutia. Navyše platilo, že túto právomoc voči sebe nemali len kolegovia, ale každý magistrát ju mal, opäť až na niekoľko výnimiek¹², aj voči všetkým ostatným magistrátom, ktorí boli nižšie postavení¹³. Zákaz kumulácie úradu zas zabez-

pečoval to: „...že jedna osoba nemohla súčasne zastávať viacero úradov,¹⁴ čím by teoreticky mohol rímsky občan výrazne posilniť svoje postavenie voči ostatným magistrátom, keďže najmä niektoré kombinácie právomocí magistrátov mohli dať ich nositeľovi prakticky neobmedzenú moc^{15,16}

Deľbu moci okrem týchto všeobecných princípov zabezpečovali aj niektoré konkrétne oprávnenia jednotlivých magistrátov. Najvýznamnejšou z nich bola právomoc tribúna ľudu, ktorého samotný účel spočíval v: „...ochrane jednotlivcov, hlavne plebejcov, pred svojvoľným konaním magistrátov.“¹⁷ Svoju právomoc vykonávali na základe toho, že boli nedotknuteľní a svoju nedotknuteľnosť používali ako: „...obranu vo forme intercesie.“¹⁸ Mala dve podoby a síce podobu vo forme práva veta, ktorú ale budeme bližšie charakterizovať pri vonkajšej deľbe moci a podobu vo forme auxilia, v rámci ktorého mohli tribúni ochrániť občana voči úradnému aktu magistráta tým, že mu mohli zakázať konať, aj keď bol v rámci hierarchie vyššie ako oni. Zároveň vykonávali aj postavenie: „...verejného žalobcu,¹⁹ vďaka čomu mohli magistrátov obžalovať, a tak v podstate dozerali na zákonnosť konania magistrátov. Ďalší magistráti, ktorí mali osobitnú právomoc patriacu pod systém deľby moci, boli cenzoři. Tí však ostatných magistrátov ovplyvňovali len nepriamo a to najmä prostredníctvom ostatných štátnych orgánov, preto sa im budeme bližšie venovať až v nasledujúcej časti tohto článku.

V rámci rímskych magistratúr ale ešte môžeme vyčleniť samostatnú, špecifickú, skupinu, ktorá v rámci načrtnutého delenia prepája osobitosť svojej magistratúry so všeobecnými princípmi patriacimi do deľby moci. Do tejto skupiny patrili konzuli a diktátor, teda najvyššie postavení magistráti, ktorí síce nemali

špeciálne oprávnenia vďaka svojej právomoci, ale vzhľadom na ich postavenie na čele magistratúr mali výrazne posilnené právo intercesie, ktoré sa vzťahovalo na všetkých magistrátov okrem tribúna ľudu, ale zároveň, opäť okrem tribúna ľudu, nemal žiaden magistrát toto oprávnenie voči nim.

Okrem systému vnútornej deľby moci boli magistráti aj súčasťou vonkajšej deľby moci, teda v rámci svojich právomocí mohli ovplyvňovať nielen seba

navzájom, a samozrejme rímskych občanov, ale aj ostatné štátne orgány, senát a ľudové zhromaždenia. Opäť zároveň platí, že niektoré z týchto oprávnení mali všetci magistráti, zatiaľ čo niektoré z nich patrili k špecifickým oprávneniam konkrétnych magistrátov.

8 APPIÁNOS. *Krise rímskej republiky*. Praha: Svoboda, 1989.

9 K týmto výnimkám zaraďujeme diktátora a interrega.

10 KRÁL, J. *Státní zřízení římské*. Praha: Jednota českých filologů, 1921, s. 125.

11 SKŘEJPEK, M. et. al. *Poodkryté tváře římského práva*. Praha: Havlíček Brain Team, 2006, s. 47.

12 Napríklad žiaden magistrát nemohol intercedovať tribúna ľudu s výnimkou iného tribúna ľudu. To isté platilo aj o konzuloch, keďže v hierarchii magistratúr boli najvyššie a teda nemali nadriadeného magistráta.

13 Pomerne presne vymedzenú hierarchiu magistrátov poskytoval úradný postup, ktorý spočíval v tom, že rímsky občan, pokiaľ chcel pôsobiť v tejto oblasti, musel najskôr zastávať najnižšiu a teoreticky najmenej významnú magistratúru a postupne musel zastávať magistratúry, ktoré boli vždy o stupeň vyššie, až na konci tohto postupu mohol zastávať najvyššiu a najvýznamnejšiu magistratúru,

konzulát.

14 BLEICKEN, J. *Die Verfassung der Römischen Republik*. Stuttgart: UTB, 2008, s. 104.

15 Napríklad aj úrad principa, teda de facto rímskeho cisára, získal svoju neobmedzenú moc len spojením dvoch právomocí – právomoci tribúna ľudu a právomoci konzula.

16 Tamže.

17 ABBOTT, F. F. *A History and Description of Roman Political Institutions*. Boston: Ginn & Company, 1901, s. 196.

18 LINTOTT, A. *The Constitution of the Roman Republic*. Oxford: Oxford University Press, 2003, s. 124.

19 ABBOTT, F. F. *A History and Description of Roman Political Institutions*. Boston: Ginn & Company, 1901, s. 200.

K najvýznamnejšej všeobecnej právomoci magistrátov patriacej do systému delby moci, ktorá ale bola prakticky jedinou, patrilo právo zvolávať senát a predsedáť mu, rovnako ako právo hovoriť v senáte, ktoré spadalo pod: „...*ius agendi cum patribus*,“²⁰ ktoré mala väčšina významnejších magistratúr a v rámci ktorého neboli len „pasívnymi organizátormi“ zasadnutí, ale aj aktívne určovali, čím sa bude senát zaoberať a v akom poradí. Všetci magistráti mali navyše právo predkladať senátu svoje záležitosti, čím v zásade riadili jeho zasadnutie, keďže senát sa mohol zaoberať len tým, čo pred ním magistráti predložili.²¹ Aj keď senát mohol o predložených záležitostiach debatovať voľne, konečné hlasovanie opäť ovplyvňoval predsedajúci magistrát, keďže ak z debaty vyplynul len

jediný návrh: „...*predsedajúci úradník, ak ho akceptoval, dal o ňom hlasovať*,“²² ale ak bolo návrhov viac, magistrát: „...*mal právo odmietnuť tie, ktoré boli preňho neakceptovateľné a o ostatných dal hlasovať v poradí podľa vlastného uváženia*,“²³ pričom vyhral ten návrh, ktorý: „...*ako prvý získal väčšinu*...“²⁴. Magistráti teda mohli významne ovplyvniť nielen priebeh zasadnutia, ale aj samotný výsledok hlasovania. Obdobné oprávnenie mali aj voči ľudovým zhromaždeniam, ktoré taktiež zvolávali a riadili ich zasadnutia.

Z uvedeného ale môžeme vyvodiť ešte tretie významné oprávnenie, a síce právo zákonodarnej iniciatívy, ktorá patrila len magistrátom. Aj keď zákonodarná moc bola v rukách senátu a ľudových zhromaždení, ktoré ju vykonávali spoločne, jedinými osobami oprávnenými predkladať návrhy zákonov boli magistráti, čím mohli významne ovplyvniť moc ostatných štátnych orgánov, ale aj svoju vlastnú.²⁵

Ako sme už ale spomenuli, niektoré oprávnenia patrili len konkrétnym magistrátom. K nim môžeme, rovnako ako v prípade vnútornej delby moci, zaradiť právo intercesie, patriace tribunom ľudu, konkrétne vo forme práva veta, ktoré im umožňovalo zabrániť senátnemu uzneseniu či legislatívnemu procesu v rámci ľudových zhromaždení. Rovnako významné oprávnenie mali aj cenzori, ktorých povinnosti pozostávali z: „...*ocenenia majetku občanov a ich zaradenia do tribuí, tried a centúrií, v revidovaní zoznamov jazdcov a senátorov*,“²⁶ čím mohli výrazne ovplyvňovať hlasovanie v senáte, ale aj v ľudových zhromaždeniach, ktoré boli organizované práve podľa tribuí alebo centúrií.²⁷

Senát

Senát, ako druhý najvýznamnejší štátny orgán, mal taktiež viaceré významné oprávnenia patriace do systému delby moci, ktoré mohol uplatňovať voči magistrátom a ľudovým zhromaždeniam. Nakoľko bol ale kolektívnym orgánom a navonok vystupoval ako jeden celok, vnútorná delba moci v rámci senátu uplatňovaná nebola.

Vo vzťahu senátu a magistrátov, aj keď súčasní odborníci považujú za významnejších práve magistrátov, treba poukázať na to, že: „...*úradníci sa striedali ročne a senát predstavoval vedľa nich stály zbor, zložený okrem toho takmer výhradne z bývalých magistrátov a skúsených ľudí*.“²⁸. Preto sa stalo: „...*nemysliteľným, aby niekto nedbal na senátne uznesenia a magistráti*

boli de facto len výkonnými orgánmi.“²⁹ Práve to totiž určuje postavenie senátu v rámci delby moci, keďže ten z pohľadu práva nemal žiadne významné právomoci voči magistrátom, no z jeho samotného postavenia a autority vyplýval ten najvýznamnejší vzťah, v rámci ktorého magistráti síce mali väčšiu právomoc než senát, no reálne museli dbať na názor senátu a radiť sa s ním vo všetkých závažnejších záležitostiach.

Senát mal ale oprávnenia, ktorými mohol magistrátov „podporiť“. V rámci nich napríklad mohol posilniť právomoci magistrátov či predĺžiť dobu, na ktorú boli do úradu zvolení alebo dať podnet na menovanie diktátora. Zároveň v obdobiach, kedy najvyšší magistráti nemohli vykonávať, väčšinou z dôvodu ich smrti, svoje povinnosti, ich moc prechádzala práve na senát, ktorý ich vykonával prostredníctvom svojho vlastného magistráta, *interregga*. *Interrex*: „...*bol menovaný najmä kvôli konaniu volieb a interregnum skončilo len čo boli zvolení noví konzuli*.“³⁰ Úlohou *interregga* bolo aj: „...*udržať a preniesť imperium a auspície na riadne zvolených magistrátov*.“³¹ *Interrex* bol: „...*vždy senátor a vždy patricij*“³² a: „...*mal všetky právomoci a privilégia konzulov*,“³³ ale tieto právomoci boli výrazne obmedzené, keďže každý z *interreggov*: „...*mal úrad len päť dní*.“³⁴

Ani vo vzťahu k ľudovým zhromaždeniam nemal senát z pohľadu práva žiadne významnejšie oprávnenia, ale jeho pozíciu v rámci delby moci môžeme odvodiť z jeho zákonodarnej právomoci, o ktorú sa delil s ľudovými zhromaždeniami. Legislatívny proces v rímskej republike bol totiž dvojkolový a každý zákon,

20 ABBOTT, F. F. *A History and Description of Roman Political Institutions*. Boston: Ginn & Company, 1901, s. 225.

21 Tamže.

22 Tamže, s. 229.

23 Tamže, s. 229.

24 Tamže, s. 229.

25 BLEICKEN, J. *Die Verfassung der Römischen Republik*. Stuttgart: UTB, 2008.

26 ABBOTT, F. F. *A History and Description of Roman Political Institutions*. Boston: Ginn & Company, 1901, s. 191 – 192.

27 LINTOTT, A. *The Constitution of the Roman Republic*. Oxford: Oxford

University Press, 2003.

28 KRÁL, J. *Státní zřízení římské*. Praha: Jednota českých filologů, 1921, s. 260.

29 Tamže, s. 260.

30 ABBOTT, F. F. *A History and Description of Roman Political Institutions*. Boston: Ginn & Company, 1901, s. 212.

31 LINTOTT, A. *The Constitution of the Roman Republic*. Oxford: Oxford University Press, 2003, s. 164.

32 KRÁL, J. *Státní zřízení římské*. Praha: Jednota českých filologů, 1921, s. 197.

33 ABBOTT, F. F. *A History and Description of Roman Political Institutions*. Boston: Ginn & Company, 1901, s. 212.

34 LINTOTT, A. *The Constitution of the Roman Republic*. Oxford: Oxford University Press, 2003, s. 164.

ktorý mal byť schválený, musel získať podporu oboch zákonodarných orgánov, senátu aj ľudových zhromaždení. Aj keď v počiatkoch republiky o všetkých zákonoch hlasovali ľudové zhromaždenia a až následne týmto zákonom z pozície svojej autority udeľoval senát súhlas, tento systém viedol k nespokojnosti ľudu a tak sa v neskoršej dobe najskôr vyžadoval súhlas senátu a až následne mohol byť návrh predložený ľudovým zhromaždeniam. Senát teda prakticky spolu s magistrátmi rozhodoval o tom, čím sa budú ľudové zhromaždenia zaoberať a o čom budú hlasovať.³⁵

Ľudové zhromaždenia

Ľudové zhromaždenia boli posledným štátnym orgánom zapájajúcim sa do delby moci v rímskom ústavnom systéme. Vzhľadom na to, že do určitej miery vyjadrovali aj suverenitu ľudu, ktorá sa v rímskej republike konštituovala, aj keď boli z hľadiska ústavného systému najmenej významným štátnym orgánom, ich zapojenie v systéme delby moci bolo najvýznamnejšie. Rovnako ako senát boli aj ľudové zhromaždenia kolektívnym orgánom, a teda sa v nich neuplatňovala vnútorná delba moci.

Najvýznamnejším oprávnením, ktoré mali ľudové zhromaždenia voči magistrátom, patrilo nesporne právo voliť magistrátov, ako aj to, že ktorýkoľvek magistrát mohol: „...byť odstránený z úradu, avšak, len ľudom, ktorý ho zvolil.“³⁶ Zároveň mali ľudové zhromaždenia významné postavenie aj vo vzťahu k zodpovednosti magistrátov, keďže tí: „...boli postihnutelní právom, a civilná alebo trestná žaloba mohla byť voči nim podaná počas trvania ich úradu alebo po skončení trvania úradu,“³⁷ pričom táto sa podávala najčastejšie pred jedným z druhov ľudových zhromaždení, ktoré sa nazývalo: „*concilium plebis*.“³⁸ Ľudové zhromaždenia zároveň obmedzovali právomoc magistrátov aj počas trvania ich úradu, keďže v rámci niektorých ich aktov sa občania mohli odvolať a následne o tomto akte rozhodovali práve ľudové zhromaždenia.³⁹

Zaujímavá je ale tá skutočnosť, že ľudové zhromaždenia mali mnoho významných priamych oprávnení voči magistrátom, ale žiadne voči senátu. Tie totiž môžeme len odvodiť z ich ostatných právomocí. K najvýznamnejším, ako sme už spomenuli, patrila zdieľaná zákonodarná moc, kedy ľudové zhromaždenia, rovnako ako senát, mohli ovplyvniť zákony a tak potvrdiť alebo odmietnuť predchádzajúci súhlas senátu. Zároveň sa nepriamo podieľali aj na zložení senátu, keďže volili cenzorov, ktorí následne zostavovali zoznamy senatorov, ale volili aj magistrátov, ktorí sa neskôr s najväčšou pravdepodobnosťou stali senátormi.

Nesporné prvenstvo ľudových zhromaždení je ale v tom, že ako jediný štátny orgán zasiahli do iného tak výrazne, že podstatným spôsobom ovplyvnili celé jeho ďalšie fungovanie. Stalo sa tak len raz, v tom istom čase: „...ako sa plebs odlúčil od senátu (patricijov), približne sedemnášť rokov po vyhnaní kráľov (493 pred Kr.) si na Svätej hore zvolil tribúnov, ktorí boli plebejskými úradníkmi (magistrátmi).“⁴⁰ Aj keď je takáto udalosť v de-

jinách rímskej republiky ojedinelá, najvýznamnejšie poukazuje na význam delby moci, ale aj na existenciu princípu suverenity ľudu, keďže ľudové zhromaždenia na svoju ochranu a na ochranu rovnováhy moci v rímskom štáte svojvoľne zasiahli do iného štátneho orgánu a vytvorili v ňom jeho novú súčasť, ktorej právomoc bola z istého hľadiska silnejšia ako právomoc akejkoľvek inej súčasti tohto orgánu. Práve v uvedenom príklade totiž podľa nášho názoru môžeme vidieť najzreteľnejší dôkaz vyspelej, zložitej a najmä veľmi dôslednej delby moci v rímskej ústave.

Záver

Ako sme uviedli v článku, rímska ústava v období republiky bola okrem iného založená aj na veľmi zložitom a dômyselnom systéme delby moci, ktorý pravdepodobne inšpiroval aj mnohé neskoršie ústavné systémy. Táto delba bola realizovaná jednak medzi jednotlivými štátnymi orgánmi navzájom, ako aj, v prípade magistrátov, v rámci jedného štátneho orgánu dovnútra. Aj keď delba moci existovala už aj v období kráľovstva, práve jej posilnenie sa stalo jedným z medzníkov, ktoré ho oddeľovali od republiky a zároveň bola významná aj z hľadiska udržania republikánskeho zriadenia rímskeho štátu, keďže bola vo svojej podstate garantom efektívneho fungovania rímskej zmiešanej ústavy. Napokon, túto skutočnosť dokladajú aj historické fakty, keďže jedným z najvýznamnejších faktorov, ktoré viedli ku kríze republiky a jej neskoršiemu zániku, bolo práve porušovanie systému delby moci.

Veríme, že aj v rámci tohto článku sme preukázali, že rímske verejné právo má význam aj v súčasnosti. Rímsky štát síce nikdy nedosiahol na naše územie tak, ako na územia niektorých iných európskych štátov, avšak mnohé prvky z jeho práva, okrem iného aj systém delby moci, môžeme vidieť aj v našom ústavnom systéme. Ide teda aj o naše právne dedičstvo. A to nielen v rámci systému delby moci, ale napríklad aj z hľadiska suverenity ľudu, ktorou sa budeme zaoberať v nasledujúcom čísle tohto časopisu.

Zoznam bibliografických odkazov

ABBOTT, F. F. *A History and Description of Roman Political Institutions*. [online]. Boston: Ginn & Company, 1901. 437 s. [cit. 12. 1. 2019]. Dostupné na internete: <https://ia600309.us.archive.org/18/items/historydescriptiooabbouoft/historydescriptiooabbouoft.pdf>. ISBN neuvedené.

APPIÁNOS. *Kríze rímskej republiky*. Praha: Svoboda, 1989. 495 s. ISBN 80-205-0060-X.

BLEICKEN, J. *Die Verfassung der Römischen Republik*. 8. vyd. Stuttgart: UTB, 2008. 362 s. ISBN 978-3-8252-0460-0.

KRÁL, J. *Státní zřízení římské*. Praha: Jednota českých filologů, 1921. 304 s. ISBN neuvedené.

LINTOTT, A. *The Constitution of the Roman Republic*. Oxford: Oxford University Press, 2003. 297 s. ISBN 978-0-19-926108-6.

POLYBIOS. *Dějiny III*. Praha: Arista Baset, 2011. 416 s. ISBN 978-80-86410-62-3.

POMPONIUS, S. *Liber singularis enchiridii*. In: BLAHO, P. et al. *Corpus Iuris Civilis Digesta*. Tomus I. Bratislava: EUROKÓDEX, 2008. 528 s. ISBN 978-80-89363-07-0.

SKŘEJPEK, M. et al. *Poodkryté tváře římského práva*. Praha: Havlíček Brain Team, 2006. 198 s. ISBN 80-903609-3-9.

35 KRÁL, J. *Státní zřízení římské*. Praha: Jednota českých filologů, 1921.

36 ABBOTT, F. F. *A History and Description of Roman Political Institutions*. Boston: Ginn & Company, 1901, s. 172.

37 Tamže, s. 172.

38 Tamže, s. 173.

39 BLEICKEN, J. *Die Verfassung der Römischen Republik*. Stuttgart: UTB, 2008.

40 POMPONIUS, S. *Liber singularis enchiridii*. In: BLAHO, P. et al.

Corpus Iuris Civilis Digesta. Tomus I. Bratislava: EUROKÓDEX, 2008, s. 63.

Zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva dohodou a súdnym rozhodnutím

Bc. Michal Štrbáň,

študent druhého ročníka denného magisterského štúdia na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.

V ustanoveniach Občianskeho zákonníka¹ by sme márne hľadali legálnu definíciu podielového spoluvlastníctva. Definíciu podielového spoluvlastníctva nám poskytuje právna teória a prax, a síce, že je to zákonom aprobovaná forma vlastníctva jednej a tej istej veci (spoločnej veci) viacerými subjektmi (fyzickými osobami a/alebo právnickými osobami) súčasne (spoluvlastníkmi), pričom každý z nich musí mať číselne vymedzený podiel na spoločnej veci (spoluvlastnícky podiel).² Je vylúčené, aby vlastnícke právo k celej veci malo viacero osôb, ktoré nie sú jej spoluvlastníkmi.³ Podiely spoluvlastníkov sa bežne vyjadrujú určitým zlomkom v pomere k celku, napr. 1/2, 3/4, 1/30⁴ alebo v percentách, napr. 10%, 25%, 55% a pod. Podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.⁵ Pre úplnosť je potrebné doplniť, že číselné vyjadrenie výšky spoluvlastníckeho podielu neznamena, že by bol spoluvlastník výlučným vlastníkom určitej konkrétnej časti spoločnej veci, ale je iba číselným výrazom právneho postavenia spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom.⁶ Spoločnou vecou môže byť tak hnutelná vec, ako aj nehnuteľná vec. Keďže Občiansky zákonník vznik spoluvlastníctva a nadobúdanie spoločných vecí spoluvlastníkmi osobitne nevymedzuje, aplikuje sa všeobecný režim nadobúdania vlastníctva podľa § 132 Občianskeho zákonníka. Podielovým spoluvlastníkom sa v mnohých prípadoch teda možno stať nielen na základe právnych úkonov - scudzovacích zmlúv (kúpnej, zámennej, darovacej), ale aj na základe iných právnych skutočností (napr. dedením, zo zákona).

V nasledujúcich dvoch častiach tohto príspevku sa však budeme zaoberať osobitnými prípadmi zániku podielového spoluvlastníctva, a to:

i) zrušením podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadanim dohodou spoluvlastníkov (prvá časť príspevku),

ii) zrušením podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadanim autoritatívnym rozhodnutím súdu (druhá časť príspevku).

Predmetom tohto príspevku zloženého z dvoch častí teda bude zánik spoluvlastníctva na základe právneho úkonu (dohodu) a zánik spoluvlastníctva na základe právoplatného rozhodnutia príslušného orgánu verejnej moci - súdu.

Zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva 1. časť

* Článok recenzoval JUDr. Marek Maslák, PhD., ktorý pôsobí na Katedre občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Za redakčnú radu Corpus Delicti recenzný posudok vypracovala Bc. Veronika Miškeová.

1 Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov („Občiansky zákonník“).

2 GRAUSOVÁ, K. In ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Občiansky zákonník I. §1-450. Komentár: Praha : C. H. Beck, 2015, s. 959 - 960.

3 Pozri rozsudok NS ČR, sp. zn. 22 Vdo 382/2002.

4 Ustanovenia právneho poriadku v minulosti dostatočne účinne nebránili drobeniu vlastníctva pozemkov... postupným dedením narastal počet spoluvlastníkov a spoluvlastnícke podiely sa znižovali natoľko, že nie je zriedkavosťou, keď sa vyčísľujú zlomkom s mnohocičerným menovateľom. Bližšie pozri rozbor Najvyššieho súdu SSR, sp. zn. Cpj 8/72, R 54/1973.

5 § 137 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

6 rozsudok NS ČSSR, sp. zn. 4 Cz 71/60, R 19/1967; rozsudok NS ČSSR, sp. zn. 4 Cz 22/66, R 61/1966.

Zrušenie podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadanie dohodou spoluvlastníkov

Úvod

Zo spoluvlastníckeho vzťahu vyplývajú podielovým spoluvlastníkom spoločnej veci určité práva a povinnosti. Často sa v rámci spoluvlastníctva stáva, že spoluvlastník, resp. spoluvlastníci už napríklad nechcú alebo nemôžu naďalej zotrvať v spoluvlastníckom vzťahu, prípadne sa jeden zo spoluvlastníkov chce stať výlučným vlastníkom veci, a to všetko z rôznych subjektívnych či objektívnych dôvodov. Dôležitú úlohu v tomto procese zohrávajú hlavne medziľudské vzťahy spoluvlastníkov, ich ochota vzájomne komunikovať, spoločne hľadať konštruktívny dialóg, riešenia a konsenzus, čím môžu z procesu zrušenia podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadania urobiť v zásade „jednoduchú záležitosť“, alebo naopak, veľmi dlhú „nočnú moru“.

Najprv dohoda, potom súd

Podielové spoluvlastníctvo je možné kedykoľvek zrušiť dohodou spoluvlastníkov (dohoda o zrušení a vyporiadani podielového spoluvlastníctva) alebo na základe právoplatného rozhodnutia príslušného súdu. V zmysle zásady zmluvnej voľnosti, rovnako zásady, že nikto nemôže byť nútený, aby v spoluvlastníctve zotrval⁷, a súčasne výkladom § 141 ods. 1 a § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka⁸ môžeme dospieť k záveru, že Občiansky zákonník uprednostňuje dohodu spoluvlastníkov ako primárny a prirodzený spôsob zrušenia spoluvlastníctva. Zrušenie spoluvlastníctva autoritatívnym rozhodnutím príslušného súdu sa predpokladá až vtedy, keď sa spoluvlastníci nedohodnú.⁹

Aký je obsah dohody?

Občiansky zákonník proces negociácie a obsah dohody o zrušení a vzájomnom vyporiadani spoluvlastníctva neupravuje. Okrem dodržania náležitostí právneho úkonu podľa § 34 a nasl. (najmä s rešpektovaním § 39 a § 43 Občianskeho zákonníka) a v zmysle výkladu § 141 Občianskeho zákonníka a jeho účelu, všetci spoluvlastníci spoločnej veci musia dosiahnuť vzájomný konsenzus za účelom definitívneho usporiadania právnych vzťahov k celej spoločnej veci.¹⁰ Inými slovami, všetci spoluvlastníci musia dosiahnuť vzájomnú explicitnú dohodu v súvislosti so zrušením podielového spoluvlastníctva, a súčasne o vzájomnom vyporiadani celej spoločnej veci (nielen jej časti). Ak by spoluvlastníci dosiahli konsenzus v zrušení spoluvlastníctva, avšak nie vo vyporiadani, dohoda nevznikne. Dohodu o zrušení a vyporiadani spoluvlastníctva možno uzatvoriť kedykoľvek počas trvania po-

7 Pozri bližšie napr. rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 22 Cdo 1372/2011; rozsudok NS SR, sp. zn. 4 Cdo 183/2011; rozsudok NS SR, sp. zn. 1 Cdo 33/2010.

8 § 141 ods. 1 Občianskeho zákonníka: „Spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vyporiadani; ak je predmetom spoluvlastníctva nehnuteľnosť, dohoda musí byť písomná.“

9 § 142 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka: „Ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd.“

10 LAZAR, J. a kol. v. Občianske právo hmotné. I. zväzok. Bratislava: Iuris Libri, spol. s r.o. 2014, s. 506 - 507.

11 KRIŽAN, M. In ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Občiansky zákonník I. §1-450. Komentár: Praha : C. H. Beck, 2015, s. 993. Pozri aj rozsudok NS SR, sp. zn. 5 Cdo 169/95, ZSP 12/1996

dielového spoluvlastníctva a práva na uzavretie dohody, ktoré svedčí každému podielovému spoluvlastníkovi, sa nemožno vopred vzdať ani ho obmedziť.¹¹

V praxi bude obsahom dohody spoluvlastníkov predovšetkým náležite špecifikovanie spoločnej veci a určenie spôsobu vzájomného vyporiadania, najmä podľa svojich potrieb a záujmov.¹² Spoluvlastníci sa môžu dohodnúť napríklad:

i. na rozdelení spoločnej veci podľa veľkosti svojich spoluvlastníckych podielov, čím sa každý spoluvlastník stane výlučným vlastníkom samostatnej veci (konkrétnej časti rozdelenej veci); rozdelenie veci (hnutelnej a/alebo nehnuteľnej) prichádza do úvahy za predpokladu, že spoločná vec je deliteľná;¹³

ii. môžu sa dohodnúť na predaji celej veci tretej osobe a na pomernom rozdelení výťažku z predaja podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov;

iii. môžu sa dohodnúť, že celá spoločná vec bude prenechaná za náhradu len jednému spoluvlastníkovi, ktorý ostatným spoluvlastníkom za ich podiely vyplatí náhradu; alebo

iv. môže nastať prípad, keď iba jeden zo spoluvlastníkov nemá záujem zotrvať v spoluvlastníckom vzťahu a spoločnú vec prenechá ostatným spoluvlastníkom, čím sa pôvodné podielové spoluvlastníctvo dohodou zruší, a súčasne vznikne nové podielové spoluvlastníctvo s novým určením veľkosti spoluvlastníckych podielov „zostávajúcich staro-nových spoluvlastníkov“.

Konkrétny obsah dohody, spôsob vyporiadania či prílohy dohody (napr. nový geometrický plán, preberací protokol, atď.) budú závisieť od špecifických okolností spoluvlastníckeho vzťahu, osôb spoluvlastníkov či predmetu spoluvlastníctva. Dôležité bude, aby spoluvlastníci určito, zrozumiteľne a definitívne, usporiadali všetky právne vzťahy k celej spoločnej veci. V prípade, ak niektorý zo spoluvlastníkov nesúhlasí so zrušením podielového spoluvlastníctva, vzájomný konsenzus dosiahnutý nebol. Takýto nesúhlas spoluvlastníka v praxi bežne spočíva napríklad v spôsobe vyporiadania, vo výške náhrady za podiel, nerovnomernom rozdelení veci a pod. Ak spoluvlastníci naďalej trvajú na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva aj napriek nedosiahnutiu dohody, môžu sa so žalobou obrátiť na príslušný súd, ktorý bude postupovať podľa kritérií ustanovených v Občianskom zákonníku.¹⁴ Tomuto postupu sa budeme bližšie venovať v II. časti článku.

Aká môže, resp. musí byť forma dohody ?

Pokiaľ ide o formu dohody spoluvlastníkov, Občiansky zákonník ustanovuje v § 141 ods. 1 obligatórnu **písomnú formu**, ak je predmetom zrušenia a vyporiadania **nehnuteľnosť**.¹⁵ Ak takáto dohoda nebola urobená v písomnej forme, je absolútne

neplatnou podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka.¹⁶ Požiadavku písomnej formy reflektuje aj § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ je predmetom dohody spoluvlastníkov o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva spoločná **hnutelná** vec, Občiansky zákonník nepredpisuje jej obligatórnu formu. Inými slovami, takáto dohoda spoluvlastníkov o hnutelnej veci môže byť v **nepísomnej (ústnej) alebo v písomnej forme**. Z hľadiska právnej istoty a s odkazom na § 43 Občianskeho zákonníka však odporúčame zvolenie písomnej formy dohody aj pri hnutelných veciach.

V zmysle § 141 ods. 2 Občianskeho zákonníka je každý zo spoluvlastníkov povinný vydať ostatným na požiadanie písomné potvrdenie o tom, ako sa vyporiadali. Uvedené platí, ak nemala už dohoda o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vyporiadaní písomnú formu. Inými slovami, uvedená povinnosť spoluvlastníka/spoluvlastníkov sa týka vyporiadania hnutelných vecí v nepísomnej forme, pretože pri nehnuteľných veciach je predpísaná obligatórna písomná forma dohody, ktorá supluje vyššie spomínané potvrdenie. Porušenie vyššie uvedenej povinnosti vydať potvrdenie však Občiansky zákonník nesankcionuje neplatnosťou samotnej nepísomnej dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva.¹⁷ Dotknutý/í spoluvlastník/ci sa tak môže/u domáhať splnenia tejto povinnosti na príslušnom súde.

Podľa § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanoveniami katastrálneho zákona,¹⁸ sa ku konštituovaniu nového (spolu)vlastníckeho právneho vzťahu vyžaduje zápis do katastra nehnuteľností.¹⁹

Písomná a ústna dohoda súčasne?

V praxi sa možno stretnúť s prípadmi, keď podieloví spoluvlastníci uzavreli písomnú, aj nepísomnú (ústnu) dohodu o zrušení a vyporiadaní ich podielového spoluvlastníctva k spoločnej veci. Inými slovami, subjektmi spoluvlastníckeho vzťahu sú súčasne urobené dva právne úkony, ktorých cieľom je zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo. Ktorá dohoda je v tomto prípade platná? Riešenie tejto právnej otázky nám môže poskytnúť predovšetkým všeobecná právna úprava a teória o simulovanom (zastieranom) a disimulovanom (zastretom) právnom úkone. Podľa § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka: „*Ak právnym úkonom má byť zastretý iný právny úkon, platí tento iný úkon, ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti. Neplatnosti takého právneho úkonu sa nemožno dovoľávať voči účastníkovi, ktorý ho považoval za nezastretý.*“ Inými slovami, absolútne neplatný je právny úkon, ktorý je urobený predstierané, tzn. „naoko“ (simulované). S urobením takéhoto právneho úkonu je spravidla spojené zastieranie iného právneho úkonu (disimulácia). Subjekty simulovaným právnym úkonom zastierajú iný právny úkon, v skutočnosti medzi nimi urobený, tzn. právny úkon disimulovaný (zastretý). Disimulácia sama osebe však neodporuje zákonu. Zastretý právny úkon však platí iba vtedy, ak vyjadruje vôľu subjektov a ak pritom spĺňa všetky zákonom požadované náležitosti vrátane požadovanej formy právneho úkonu.²⁰

Ak vyššie uvedené aplikujeme na konkrétne okolnosti v intenciách zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva, súd bude povinný skúmať platnosť písomnej, aj ústnej dohody o zrušení

11 Tamtiež.

12 *Pre úplnosť dodávame, že za istých okolností sú spoluvlastníci pri týchto dohodách obmedzení najmä (i) v prípade kategórie poľnohospodárskych a lesných pozemkov podľa § 21 až § 24 zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ide o zamedzenie drobeniu týchto pozemkov nachádzajúcich sa v extraviláne obce) alebo (ii) podľa zákona č. 182/1993 Z.z. pri akcesorických spoluvlastníckych vzťahoch, ak vlasníctvo k bytu alebo nebytovému priestoru trvá.*

13 *V prípade rozdelenia nehnuteľností dávame do pozornosti rozsudky NS SR, sp. zn. 4 Cdo 339/2009: Pokiaľ vyporiadanie sa má uskutočniť rozdelením stavby, podmienkou pre tento spôsob vyporiadania je, aby rozdelením vznikli samostatné veci, ktorých existencia bude v súlade so stavebnými predpismi, pričom nestačí len rozdelenie stavebnej parcely geometrickým plánom, ale je nevyhnutná existencia oddelovacieho geometrického plánu a spravidla aj vykonanie potrebných stavebných úprav.*

Rovnako pozri aj rozsudok KS NR, sp. zn. 25Co/21/2006, rozsudok NS ČR, sp. zn. 22 Cdo 629/2004.

14 KRAJČO, J. Občiansky zákonník pre prax II. Komentár.: EUROUNI-ON, 2015, s. 1316

15 §46 ods. 1 v spojení s 141 ods. 1 Občianskeho zákonníka: Spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vyporiadaní; ak je predmetom spoluvlastníctva nehnuteľnosť, dohoda musí byť písomná. Pozri aj rozsudok NS SR, sp. zn. 4 Cdo 339/2009.

16 Pozri bližšie rozhodnutie NS ČR sp.zn. 22 Cdo 3395/2009

17 Porovnaj KRIŽAN, M. In ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Občiansky zákonník I. §1-450. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 994.

18 Zákon č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov.

19 Pozri LAZAR, J. a kolektív, Občianske právo hmotné. I. zväzok. Bratislava: Iuris Libri, spol. s.r.o. 2014, s.486

20 uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 25Co/57/2005, rozsudok NS SR, sp. zn. 1 Cdo 9/02

a vyporiadani podielového spoluvlastníctva (ak sa preukáže ich existencia), ich obsah a hlavne ich predmet (či je predmetom hnutelná alebo nehnuteľná spoločná vec). Súd preskúma písomnú dohodu najmä z hľadiska, či nepôjde o simulovaný právny úkon. V prípade, ak súd určí, že písomná dohoda je simulovaným právnym úkonom, táto bude absolútne neplatná²¹ a bude platiť ústna dohoda (disimulovaný právny úkon), ak jej obsah bude zodpovedať vôli spoluvlastníkov a bude obsahovať všetky zákonné náležitosti. Pokiaľ však predmetom oboch dohôd bude nehnuteľná vec, bude súd povinný preskúmať platnosť ústnej dohody aj z hľadiska dodržania zákonom jej predpísanej formy. Inými slovami, dohoda o zrušení a vyporiadani spoluvlastníctva k spoločnej nehnuteľnej veci musí byť v písomnej forme. Ústna (nepísomná) dohoda teda bude trpieť vadami nedostatku formy a bude aj táto absolútne neplatná.

Záver

Najlepšie je, ak vec má nepárny počet vlastníkov, pričom traja sú už veľa. V bežnom živote často vlastnime hnutelné či nehnuteľné veci spolu s inými rodinnými príslušníkmi (súrodencami, rodičmi, starými rodičmi, atď.) alebo inými tretími osobami. Podielovými spoluvlastníkmi sa v mnohých prípadoch môžeme stať nielen na základe právnych úkonov (kúpnej, zámennej, darovacej), ale aj na základe iných právnych skutočností (napr. dedením, vydržaním²²). Byť spoluvlastníkom znamená mať isté práva a rovnako aj povinnosti, vyplývajúce najmä zo širokého spektra právnych predpisov. Cieľom autora v prvej časti tohto článku bolo priblížiť čitateľom jeden z osobitných prípadov zániku podielového spoluvlastníctva - dohodu spoluvlastníkov o zrušení a vyporiadani podielového spoluvlastníctva, jej obsah, formu a iné nuansy, ktoré priniesla aj rozsiahla rozhodovacia činnosť súdov. Samotná existencia rozsiahlej judikatúry vo veciach podielového spoluvlastníctva je však dôkazom, že hľadanie spoločného kon-

21 *Simulovaný úkon trpí predovšetkým vadou spočívajúcou v nezhode spoločnej vôle subjektov a ich zhodujúcich sa vzájomných prejavov, v dôsledku toho je to neplatný úkon. Simulovaný právny úkon subjekty vôbec nechcú, a preto chýba vôľa (nedostatok vážnosti vôle), ktorá by mohla byť základom právneho úkonu. uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 25Co/57/2005*

22 *rozsudok NS SR, sp. zn. 2 Cdo 27/2005, ZSP 39/2006: Predmetom vydržania ako špecifického spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva môže byť aj spoluvlastnícky podiel na veci, ktorý je tiež predmetom občianskoprávných vzťahov v zmysle ustanovenia § 118 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pozri aj rozsudok NS SSR, sp. zn. 1 Cz 139/76, R 31/1978*

senzu a dosiahnutie dohody spoluvlastníkmi –sa nie vždy podarí.

V ďalšej časti článku sa zamierame na druhý osobitný prípad zániku podielového spoluvlastníctva - zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súdnym rozhodnutím.

Bibliografia

Použitie právne predpisy:

- Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov.

Knižné publikácie a monografie

- KRAJČO, J. Občiansky zákonník pre prax II. Komentár.: EUROUNI-ON, 2015, s. 3744, ISBN 978-80-89374-32-8
- LAZAR, J. a kolektív, Občianske právo hmotné. 1. zväzok. Bratislava: Iuris Libri, spol. s.r.o. 2014, s.1302, ISBN 978-80-89635-08-5
- ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Občiansky zákonník I. §1-450. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 3208. 978-80-74005-97-8

Súdne rozhodnutia

- rozbor Najvyššieho súdu SSR, sp. zn. Cpj 8/72, R 54/1973.
- rozhodnutie NS ČR 22 Cdo 1372/2011,
- rozsudok NS SR z 29.11.2011, sp. zn. 4 Cdo 183/2011,
- rozsudok NS SR z 28.9.2011, sp. zn. 1 Cdo 33/2010
- rozsudok NS SR z 30.3.2011, sp. zn. 4 Cdo 339/2009
- rozsudok KS NR, sp. zn. 25Co/21/2006,
- rozsudok NS ČR, sp. zn. 22 Cdo 629/2004
- rozhodnutie NS ČR sp.zn. 22 Cdo 3395/2009
- uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 25Co/57/2005,
- rozsudok NS SR z 22.8.2002, sp. zn. 1 Cdo 9/02, R 113/2003
- rozsudok NS SR, sp. zn. 2 Cdo 27/2005
- rozsudok NS ČR, sp. zn. 22 Cdo 382/2002
- rozsudok NS ČSSR, sp. zn. 4 Cz 71/60, R 19/1967
- rozsudok NS ČSSR, sp. zn. 4 Cz 22/66, R 61/1966
- rozsudok NS SSR, sp. zn. 1 Cz 139/76, R 31/1978
- rozsudok NS SR, sp. zn. 5 Cdo 169/95, ZSP 12/1996

Menovacie právomoci prezidenta SR vo vzťahu k vláde SR

Samuel Žilka,

študent tretieho ročníka denného bakalárskeho štúdia na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.

Úvod

Cieľom článku je prehľadne charakterizovať ústavnoprávne právomoci Prezidenta Slovenskej republiky (ďalej ako „prezident“) v oblasti menovania predstaviteľov Vlády Slovenskej republiky (ďalej ako „vláda“) a načrtnúť problémové otázky danej problematiky. Čo sa týka vzťahu prezident – predseda vlády, existuje niekoľko nedoriešených a nejasných ústavnoprávnych ustanovení. Momentálne politické dianie nenaznačuje v tomto smere politickú nezgodu a odborná verejnosť (a taktiež celá spoločnosť) nepredpokladá ústavnoprávnu krízu. To však ale neznamená, že takýto problém nemôže vzniknúť v budúcnosti. V záujme právnej istoty by sa tento ústavnoprávny problém nemal prehliadať.

Ústavnoprávne zakotvenie prezidentských právomocí

Šiesta hlava Ústavy Slovenskej republiky (ďalej ako „ústava“)

pojednáva o výkonnej moci.

Prvý oddiel Šiestej hlavy ústavy pojednáva o prezidentovi. Prezident je teda (spolu s vládou) súčasťou výkonnej moci. Článok 102 odsek 1 ústavy zakotvuje výpočet jednotlivých právomocí prezidenta. Ústavné právomoci prezidenta sú jednoznačne a nespochybniteľne vtedy, ak mu ústava výslovne ukladá povinnosť alebo výslovne priznáva oprávnenie. Avšak formulácia ústavných

*Článok recenzoval prof. JUDr. Ladislav Orosz, CSc., ktorý pôsobí na Katedre ústavného práva a správneho práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Za redakčnú radu Corpus Delicti recenzný posudok vypracovala Bc. Kristína Mikulová.

1 Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.

právomocí prezidenta v niektorých prípadoch nie je dosť určitá a nie je z nej jasné, či ide o ústavné oprávnenie, ktoré prezident môže, ale nemusí využiť, alebo či sa jedná o ústavnú povinnosť. V záujme právnej istoty je potrebné jednotlivé ustanovenia ústavy dotvoriť interpretáciou alebo zmeniť ich znenie.²

Menovacie právomoci prezidenta sú zakotvené v písmenách g), h), s), a t) odseku 1 článku 102 ústavy.³ Ústavný súd Slovenskej republiky („ďalej ako ústavný súd“) podal výklad jednotlivých ustanovení ústavy tak, že pri právomociach prezidenta existujú tri typy formulácií. Prvý typ formulácie - „je povinný“ - určuje ústavnú povinnosť. Druhý typ formulácie - „môže urobiť“ - priznáva oprávnenie. Tretí typ formulácie - „urobí“ - nemá jednoznačný obsah. Z tretej formulácie možno odvodiť oprávnenie, ale aj povinnosť.⁴

Tretí typ formulácie znamená ústavnoprávne a politické problémy. V aplikačnej praxi môže dôjsť k rozličným a protichodným interpretáciám. Tieto právomoci môžu byť príčinou ústavnoprávnej krízy. Ide najmä o výklad slov vymenúva/vymenuje, resp. odvoláva/odvolá v konkrétnych článkoch ústavy.

Menovacie právomoci prezidenta vo vzťahu k vláde

Článok 102 odsek 1 písmeno g) ústavy pred bodkočiarkou ustanovuje, že prezident „vymenúva a odvoláva“ predsedu vlády a ostatných členov vlády, ďalej že ich poveruje riadením ministerstiev a prijíma ich demisiu. V tom istom písmene g) za bodkočiarkou ústava ustanovuje nasledovnú formuláciu: „predsedu a ostatných členov vlády odvoláva v prípadoch uvedených v čl. 115 a 116“. To znamená, že ich odvoláva v prípade, ak Národná rada Slovenskej republiky (ďalej ako „parlament“) vysloví vláde nedôveru; ďalej ak parlament zamietne návrh na vyslovenie dôvery vláde; ak člen vlády podá demisiu prezidentovi; ak parlament vysloví nedôveru jednotlivému členovi vlády; a nakoniec ak návrh na odvolanie člena vlády podá prezidentovi predseda vlády.⁵ Za obdobie trvania samostatnej Slovenskej republiky sa vytvorili určité ústavno-politické zvyklosti (resp. ústavný súd v istých prípadoch v rámci svojej činnosti konkretizuje povinnosti a oprávnenia) vo vzťahu prezident – vláda, kedy prezident musí vymenovať/odvolať člena vlády, a kedy môže, ale nemusí vymenovať/odvolať člena vlády.

Jednou z menovacích právomocí prezidenta vo vzťahu k vláde sa zaoberal ústavný súd v uznesení I. ÚS 39/93 z 2. júna 1993, v ktorom ústavný súd podal na návrh prezidenta výklad ústavy. Jednalo sa o odvolanie člena vlády na návrh predsedu vlády. Ústavný súd judikoval, že prezident nie je povinný odvolať daného člena vlády: „Článok 116 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky prezidentovi Slovenskej republiky neukladá povinnosť odvolať člena vlády, ak to predseda vlády navrhne.“ Ústavný súd argumentoval ústavnoprávnym postavením prezidenta a vlády, a síce: „ústavné postavenie prezidenta Slovenskej republiky je v skutočnosti dominantné voči ústavnému postaveniu vlády.“⁶ Týmto uznesením sa vágne interpretovala textová formulácia ústavy, resp. jej konkrétnych slov vymenúva/vymenuje, odvoláva/odvolá. Tento nejasný druh interpretačného pravidla vykladá tieto slová nasledovne: pri formulácii vymenúva a odvoláva prezident nie je povinný vymenovať, resp. odvolať, a pri formulácii vymenuje a odvolá prezident je povinný vymenovať, resp. odvolať.

Ústavný súd sa však nevyjadril k právomoci prezidenta od-

mietnuť vymenovanie predsedu vlády a ministrov, ak ide o „originálne vytvorenie vlády“ podľa vtedajšieho znenia článku 111 ústavy.⁷

Ústavným zákonom č. 9/1999 Z. z. sa (okrem iného) zmenil článok 111 ústavy. Z dovtedajšej textovej formulácie, ktorá znela: na návrh predsedu vlády prezident „vymenúva a odvoláva“ sa stalo „vymenuje a odvolá“.⁸ Spomínaným ústavným zákonom sa článok 111 ústavy upravil tak, že je možné v súčasnom stave „vyvodiť povinnosť prezidenta vyhovieť návrhu predsedu vlády na vymenovanie a odvolanie ďalších členov vlády (možno diskutovať o tom, či sa tento problém vyriešil dôsledne, a to aj vzhľadom na obsah uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 38/93, ktoré nebolo v následnej judikatúre ústavného súdu zatiaľ „prelomené“).“⁹

Opačný názor má Drgonec, ktorý tvrdí, že: „Ústava SR neurčuje viazanosť prezidenta SR návrhom predsedu vlády SR. Prezident SR môže odmietnuť vymenovať navrhnutého kandidáta, ale nemôže vymenovať za člena vlády SR osobu, ktorú nenavrhol predseda vlády SR.“¹⁰

Potenciálny vznik politickej a ústavnej krízy

Prezident dňa 20. marca 2018 oznámil, že nevymenuje vládu (menný zoznam jednotlivých členov vlády mu predložila osoba poverená na zloženie novej vlády), a to z dôvodu, že nesúhlasí s personálnym obsadením jednotlivých ministerských postov.¹¹ A to aj napriek tomu, že osoba poverená na zloženie novej vlády prezidentovi doručila zoznam 79 podpisov poslancov parlamentu (čiže nadpolovičnú väčšinu, potrebnú na vyslovenie dôvery vláde), ktorí deklarovali vyslovenie dôvery novej vláde.¹² Potvrdil sa výklad, ktorý hovorí, že prezident nie je povinný na návrh predsedu vlády vymenovať ministra podľa článku 111 ústavy? A vytvorila sa teda ústavná zvyklosť potvrdzujúca tento výklad?

Jeden kandidát na prezidenta vo volebnej kampani pred prezidentskými voľbami v roku 2019 sľuboval niečo, čo síce nie je ústavou explicitne upravené, ale prinajmenšom to naruší ústavno-politickú zvyklosť. Sľuboval, že nevymenuje osobu poverenú na zostavenie vlády za predsedu vlády, ak najprv vládna koalícia, ktorá je ochotná vysloviť dôveru vláde, v parlamente neschváli tri zákony. Tieto tri zákony sa týkali exekučnej amnestie, rodičovského bonusu a daňovej spravodlivosti.¹³

Hrozí nám vážna ústavná a politická kríza, ktorá by mohla byť poriadne dlhá, ak by sa do prezidentského paláca dostal človek, ktorý by si interpretoval ústavu tak, že je v jeho právomociach nevyemenovať vládu aj z dôvodu nesúhlasu personálneho obsadenia vlády, a aj z dôvodu neschválenia jeho požadovaných (napríklad vo vyššie uvedenom príklade spomínaných troch) zákonov. V súčasnosti nič nenasvedčuje tomu, že by sa to mohlo udiť. Nedá sa ale vylúčiť, že jedného dňa vznikne takáto ústavná a politická

7 Tamtiež.

8 Ústavný zákon č. 9/1999 Z. z. zo 14. januára 1999, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 244/1998 Z. z.

9 OROSZ, L. Prezident Slovenskej republiky a jeho postavenie v systéme delby moci (doterajší vývoj, aktuálny stav, hodnotenie). [online]. [cit. 16. februára 2019]. Dostupné na internete: https://www.ustavnyisud.sk/documents/10182/992164/Orosz_final.pdf/51ff00a0-afc4-4655-bab6-fd8584751cd5.

10 DRGONEC, J. 2012. Ústava Slovenskej republiky : Komentár. 3. vydanie. Šamorín : Heuréka, 2012. s. 1167.

11 Tlačová správa: Prezident nevymenuje vládu v zložení, ktoré navrhol Pellegrini. 2018. [online]. [cit. 16. februára 2019]. Dostupné na internete: <https://www.prezident.sk/article/prezident-nevymenuje-vladu-v-zlozeni-kto-re-navrhol-pellegrini/>

12 Tlačová správa: Prezident Kiska prijal Petra Pellegriniho s podpismi 79 poslancov. 2018. [online]. [cit. 16. februára 2019]. Dostupné na internete: <https://www.prezident.sk/article/prezident-kiska-prijal-petra-pellegriniho-s-podpismi-79-poslancov/>.

13 Parafrázované z internetovej stránky M. Krajniaka. [online]. [cit. 16. februára 2019]. Dostupné na internete: <https://prezidentpomaha.sk/>.

2 BRÖSTL, A. a kol. 2013. Ústavné právo Slovenskej republiky. 2. upravené vydanie. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 245 – 246.

3 Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.

4 DRGONEC, J. 2012. Ústava Slovenskej republiky : Komentár. 3. vydanie. Šamorín : Heuréka, 2012. s. 1094 - 1095.

5 Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.

6 Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 2. júna 1993 sp. zn. I. ÚS 39/93.

kríza. Alebo sa naša politická kultúra riadi heslom „kým nehorí, netreba hasiť“?

Vplyv na formu vlády

Pri menovacích právomociach prezidenta, resp. všetkých právomociach prezidenta je potrebné sa pristaviť pri otázke postavenia prezidenta v systéme ústavných orgánov a jeho vplyvu na formu vlády a načrtnúť základné aspekty problematiky.

Zložitosť a problematickosť postavenia prezidenta v ústavnoprávnom systéme konštatuje Drgonec týmito slovami: „*Neuvážené prevzatie prežitej úpravy ... politicky motivované osobné konflikty ústavných činiteľov ... objektívne ťažko vymedziteľné rozlíšenie medzi najvýznamnejšími funkciami vo výkonnej moci – medzi prezidentom SR a predsedom vlády SR...*“¹⁴ Nejednoznačnosť formulácie jednotlivých článkov ústavy vyvoláva mnohé odborné, ale aj politické diskusie a častokrát aj protichodné interpretácie.

Ústavné zakotvenie prezidenta v pôvodnom texte ústavy určovalo prezidentovi reprezentatívnu funkciu a úlohu arbitra. Ústavnoprávnym vývojom (napríklad prijatím ústavného zákona č. 356/2011 Z. z.) sa však postavenie prezidenta pozmenilo, pričom došlo k posilneniu právomocí prezidenta vo vzťahu k vláde.¹⁵

Jeden názor tvrdí, že (aj slovenský) ústavný systém vychádza z modifikovaného parlamentarizmu. Ide o kooperatívny výkon moci, založený na dualistickej štruktúre výkonnej moci (prezident – vláda).¹⁶ Iný názor, ktorý načrtol Javůrek, veľmi jednoducho popisuje súčasnú formu vlády ako „*parlamentný režim plus posilnený prezident*.“¹⁷

Rozsah práce nám nedovoľuje hlbšie sa zaoberať danou problematikou. Táto téma si vyžaduje oveľa hlbšiu analýzu problému. Avšak je čoraz viac žiaduce nájsť (alebo vytvoriť?) odpoveď na túto otázku, ktorá je predmetom odbornej, politickej, ale aj celospoločenskej diskusie. Hľadanie odpovede v článkoch Ústavy, ústavných zákonoch, ústavných zvyklostiach, činnosti ústavného súdu, či v zahraničných modeloch ústavnoprávneho postavenia prezidenta častokrát vedie k rozličným odborným právnym názorom a riešeniam.

Záver

Menovacie právomoci prezidenta vo vzťahu k vláde vyvolávajú v politickom spektre, ale aj u odbornej verejnosti diskusie. Dôkladné poznanie celej problematiky poodhaľuje problémy, ale aj možné východiskové riešenia. Menovacie právomoci prezidenta úzko súvisia s postavením prezidenta v rámci ústavných orgánov. Pri aktuálnej ústavnoprávnej situácii vzniká množstvo otázok a problémov, na ktoré chce tento článok prinajmenšom upozorniť.

Článok 111 ústavy a jeho (do istej miery svojvoľná) interpretácia môže spôsobiť ústavnú a politickú krízu. Ak bude prezident odmietat vymenovať ďalších členov vlády (a to aj po ďalších a ďalších personálnych návrhoch na post ministrov), a/alebo keď si podmieni vymenovanie vlády prijatím určitých zákonov, môže dôjsť k veľmi zdĺhavému patu. Alebo sa pri celom tomto probléme stačí spoliehať na povinnosť prezidenta zabezpečovať riadny

chod ústavných orgánov?

Čo sa týka vplyvu na formu vlády, na základe uvedeného sa natláča záver, že Slovenská republika ako parlamentný systém formy vlády sa môže transformovať na poloprezidentský systém formy vlády. Ak by bol zvolený kandidát, ktorý sľubuje a ak by splnil svoj sľub, že vymenuje vládu iba po tom, ak najprv vládna koalícia v parlamente schváli jeho požadované (napríklad vyššie spomenuté tri) zákony, bol by to posun smerom k poloprezidentskému systému formy vlády.

Problematica zmeny systému formy vlády si samozrejme vyžaduje hlbšiu analýzu. Avšak namiesto je otázka, či pre stupeň demokracie, ktorý dnes v Slovenskej republike existuje, nie je nebezpečné posilňovať právomoci jednotlivca, teda prezidenta. Máme tu však aj ďalší odkaz celej problematiky. Je právo v Slovenskej republike predvídateľné, ak ani základný zákon štátu - ústava, nie je jednoznačná pri rozdelení právomocí ústavných orgánov? Aký signál tento problém vysiela spoločnosti? Je to signál na posilnenie dôveryhodnosti občanov v právo? A čo na to ústavodarca?

Zoznam použitej literatúry

Odborná literatúra

BRÖSTL, A. a kol. 2013. *Ústavné právo Slovenskej republiky. 2. upravené vydanie. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 423 s. ISBN 978-80-7380-433-6.*

CIBULKA, L. a kol. 2014. *Ústavné právo : ústavný systém Slovenskej republiky. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2014. 407 s. ISBN 978-80-7160-366-5.*

ČIČ, M. a kol. *Komentár k Ústave Slovenskej republiky. 2012. Žilina : Eurokódex, 2012. s. 832. ISBN 978-80-89447-93-0.*

DRGONEC, J. 2012. *Ústava Slovenskej republiky : Komentár. 3. vydanie. Šamorín : Heuréka, 2012. 1620 s. ISBN 80-89122-73-8.*

JAVUREK, P.: *Prezidenti poloprezidentských systémov. In: NOVÁK, M. – BRUNCIK, M. (eds): Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě. Praha: Dokořán, 2008. 400 s. ISBN 978-80-7363-179-6.*

KLOKOČKA, V., WAGNEROVÁ, E. 2004. *Ústavy státu Evropské unie : díl první. 2. vydání. Praha : Linde Praha a.s., 2004. 795 s. ISBN 80-7201-466-8.*

Právne normy

Ústavný zákon č. 9/1999 Z. z. zo 14. januára 1999, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 244/1998 Z. z.

Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.

Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky

Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 2. júna 1993 sp. zn. I. ÚS 39/93.

Internetové zdroje

OROSZ, L. *Prezident Slovenskej republiky a jeho postavenie v systéme delby moci (doterajší vývoj, aktuálny stav, hodnotenie).* [online]. [cit. 16. februára 2019] Dostupné na internete: https://www.ustavnysud.sk/documents/10182/992164/Orosz_final.pdf/51ff00a0-afc4-4655-bab6-fd8584751cd5.

Tlačová správa: *Prezident Kiska prijal Petra Pellegriniho s podpismi 79 poslancov.* 2018. [online]. [cit. 16. februára 2019]. Dostupné na internete: <https://www.prezident.sk/article/prezident-kiska-prijal-petra-pellegriniho-s-podpismi-79-poslancov/>.

Tlačová správa: *Prezident nevymenuje vládu v zložení, ktoré navrhol Pellegrini.* 2018. [online]. [cit. 16. februára 2019]. Dostupné na internete: <https://www.prezident.sk/article/prezident-nevymenuje-vladu-v-zlozeni-ktore-navrhol-pellegrini/>.

Internetový zdroj - <https://prezidentpomaha.sk/>. [online]. [cit. 16. februára 2019]. Dostupné na internete: <https://prezidentpomaha.sk/>.

14 DRGONEC, J. 2012. *Ústava Slovenskej republiky : Komentár. 3. vydanie. Šamorín : Heuréka, 2012. s. 1085.*

15 CIBULKA, L. a kol. 2014. *Ústavné právo : ústavný systém Slovenskej republiky. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2014. s. 258 – 259.*

16 KLOKOČKA, V., WAGNEROVÁ, E. 2004. *Ústavy státu Evropské unie : díl první. 2. vydání. Praha : Linde Praha a.s., 2004. s. 10.*

17 JAVUREK, P.: *Prezidenti poloprezidentských systémov. In: NOVÁK, M. – BRUNCIK, M. (eds): Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě. Praha: Dokořán, 2008. s. 12.*

Obsah

Aktuality

Študenti práva v Azerbajdžane - krajine s iskrou orientu	I
Naše študentky na čele ELSA Slovensko	II
Manipulácia a propaganda v médiách	II
Erasmus – party hard a žiadne štúdium? Na to v Tilburgu zabudnite!	IV

Pre študentov

Voľba prezidenta SR – prečo sa nikdy nevyhneme druhému kolu?	V
Európskejší ako Európa	V
Argumentárium.	VI
Pojmy do vrečka študenta práva.	VI
Právna úprava zájazdov v SR od 01.01.2019	VII
Študent práva ako zamestnanec notára. Realita alebo vzdialená budúcnosť?	X
Zviera už nie je vec?	XI

Rozhovor

Jedna z našich radov	XII
----------------------------	-----

Študenti práva v Azerbajdžane - krajine s iskrou orientu

Už počas môjho pobytu v Azerbajdžane som bola viacerými spolužiakmi a kamarátmi z ELSA (The European Law Students' Association) oslovená, aby som o svojom pobyte napísala pár slov do fakultného časopisu. Úprimne, nevedela som si predstaviť všetky zážitky zachytiť do pár riadkov, no dúfam, že sa mi to aspoň trochu podarilo. Počas posledných ôsmich marcových dní sa v Baku v Azerbajdžane konalo medzinárodné stretnutie študentov práva (International Council Meeting) z viac ako 35 krajín celého sveta. Slovenskú republiku a najmä našu fakultu spomedzi 350 študentov som mala tú česť zastupovať práve ja. Počas jeden a pol týždňa som absolvovala workshopy na rôzne témy z európskeho či medzinárodného práva, práva duševného vlastníctva, ako aj mnoho iných, napríklad aj zo sveta marketingu či manažmentu. Vypočula som si zaujímavé prednášky od profesorov z univerzít ako *Queen Mary*

University of London či *Católica Global School of Law*. Zážitkom bol prejav Barbary Orkiszewskej z Rady Európy, ktorá nám porozprávala nielen o histórii ľudských práv, ale i o právach žien a detí. Na záver môjho pobytu ma čakala konferencia o Azerbajdžane z iného uhla pohľadu s aktuálnym ministrom pre cestovný ruch.

Na záver už len dodám, že Azerbajdžan je kúzelný v tom, že napriek tomu, že by ste čokoľvek o tejto krajine vedeli, všetko, čo si o ňom myslíte, je pravda.

Autor: Mária Fančovičová
Autor fotografie: Mária Fančovičová

Naše študentky na čele ELSA Slovensko

Na tohtoročnom jarnom Valnom zhromaždení ELSA Slovensko (National Council Meeting), ktoré sa konalo v dňoch 15.3.- 17.3.2019 v Danišovciach, tradične nechýbali ani študenti z Trnavy. Spoločne s členmi ostatných lokálnych skupín získali nové vedomosti, vymenili si skúsenosti a diskutovali nielen o súčasných, ale aj pripravovaných projektoch. Počas víkendu sa okrem prezidentských volieb SR konali aj voľby členov Výkonnej rady ELSA Slovensko pre rok 2019/2020, ktoré boli hlavným bodom programu. Novozvolená Výkonná

rada ELSA Slovensko má početné zastúpenie študentov z Trnavy, čo nás nesmierne teší. Mária Fančovičová sa stala novou prezidentkou, Michaela Húsková bola zvolená na funkciu viceprezidentky pre semináre a konferencie a Tereza Bajúsová na funkciu viceprezidentky pre študentské stáže - STEP.

Autor: Mária Fančovičová
Autor fotografie: Mária Fančovičová

Manipulácia a propaganda v médiách

Kdôležitosť novin, slobody tlače a prejavu sa pred 200 rokmi vyslovil Thomas Jefferson, jeden zo zakladateľov americkej demokracie, tak, že ak by si mal vybrať medzi vládou bez novin alebo novinami bez vlády, „nezaváhal by ani okamih a uprednostnil by tú druhú možnosť“.¹ Sloboda prejavu má zmysel, ak sa pamätá na dôležité hodnoty. Prekročenie hraníc, ktoré lemujú slobodu prejavu, sa spája s uložením sankcií.² Hľadanie proporcie medzi intenzitou zásahu a obmedzením ľudskej slobody je preto dôležité. V prípade prijímania opatrení a ukladania sankcií by odradzujúci účinok pre ostatných novinárov (tzv. *chilling effect*)³ nemal viesť k tomu, aby odrádzal

vydavateľstvá od uverejňovania príspevkov zaoberajúcich sa dôležitými a diskutovanými otázkami verejného záujmu. Nie je to totiž na škodu iba novinárom, no najmä spoločnosti, a práve na to je potrebné prihliadať pri posudzovaní primeranosti každého zásahu do slobody prejavu. Treba dovoliť ľuďom vyjadriť sa, aby verejnosť mohla posúdiť, čo je pravda.

O tých už spomenutých 200 rokov neskôr vystúpila na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave Nikola Kokiiová s prednáškou na tému **Manipulácia a propaganda v médiách**, čím čiastočne nadviazala i na stále aktuálnu tému obmedzenia slobody prejavu. Hlavne však upriamila pozornosť prítomných na konkrétny problém, ktorým je „ohýbanie názoru“.⁴

Vyštudovaná žurnalistka, ktorá v súčasnosti pôsobí v oblasti *public relations*, v úvode svojej prednášky spomenula vznik samotnej žurnalistiky, ktorý siaha až do obdobia Rímskej ríše, kedy sa začali šíriť informácie úradného charakteru prostredníctvom letákov na stenách. Rozvoj žurnalistiky nastal v stredoveku, a to hlavne kvôli zámorským objavom, poštovým linkám a vďaka vynálezu kníhtlače. Rozvoj žurnalistiky v novoveku zas úzko súvisel s rozvojom obchodu a kapitalizmu.

Nepriamu formu moci začali noviny zosobňovať v období, keď sa stali „strážnym psom demokracie“. V najideálnejšom stave majú médiá politickú moc kontrolovať. No vďaka ich veľkému vplyvu na verejnú mienku sa politické a ekonomické skupiny snažia do médií preniknúť, o čom svedčí aj vlastnic-

1 Peck, R.: Ústavná ochrana. In Burrell, H., Hugová, K. E. (eds.): *Nezávislá tlač. Právo ľudí vyjadriť svoj názor prostredníctvom slobodnej tlače je charakteristickým znakom demokratickej spoločnosti. Vydala informačná agentúra Spojených štátov*. s. 5.

2 Možnosť uloženia sankcií sa prejavuje vo viacerých formách, a to prostredníctvom občianskoprávnej sankcie, ktorú predstavuje povinnosť uložená v meritornom rozhodnutí v súdnom konaní o náhradu škody, pričom v prípade protiprávneho konania, spočívajúceho v prekročení hraníc slobody prejavu, je táto najčastejšie využívaná. No je možné uložiť aj sankciu administratívnoprávnu či trestnoprávnú.

3 O odradzujúcom účinku (tzv. *chilling effect*) pozri viac v prípadoch: *Cumpănă a Mazăre proti Rumunsku, rozsudok veľkého senátu, 17.12.2004, č. 33348/96, § 111 in fine, §114; Jersild proti Dánsku, rozsudok veľkého senátu, 23.09.1994, č. 15890/89, § 35; Wille proti Lichtenštajnsku, rozsudok veľkého senátu, 28.10.1999, č. 28396/95, §50; Nikula proti Fínsku, rozsudok, 21.06.2002, č. 31611/96, § 54; Goodwin proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok veľkého senátu, 27.03.1996, č. 17488/90, § 39.*

In: Kmec, J., Kosař, D., Kratchvil, J., Bobek, M.: *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1094.

4 Nasledujúci text je parafrázou prednášky Mgr. Nikoly Kokiiovej, ktorá sa uskutočnila dňa 03.04.2019 v rámci predmetu *Klinika právnickej žurnalistiky*.

ky podiel politikov či finančníkov v rôznych médiách. Masové médiá potom často šíria ideológie politických skupín, ktorým sa zodpovedajú, resp. od ktorých sú ekonomicky závislé, čím sa médiá stávajú hlavnou ideologickou zbraňou propagandy.⁵ Problémom dneška je teda to, že médiá politiku nielen kontrolujú a

⁵ Propaganda je úmyselná snaha o manipuláciu s postojmi, názormi alebo konaním ľudí. Rozširuje pozitívne alebo negatívne myšlienky, argumenty alebo fámy s cieľom nakloniť si verejnú mienku, získať podporu ľudí a zabezpečiť či udržať si moc.

regulujú, ale ju aj priamo vytvárajú.

Nikola Kokiová hovorila aj o ďalšom súčasnom probléme, ktorým je mediálna manipulácia. V praxi súvisí so zverejňovaním neoverených informácií, ignorovaním nepohodlných informácií či s manipuláciou pomocou titulkov a perexov. Vysvetlila, v čom spočívajú metódy mediálnej manipulácie a aký je ich dosah. Diskutovalo sa o mediálnych účinkoch a skutočnostiach ako sú tzv. *agenda settings*, *opinion leaders* či špirála mlčania, ktorá je konceptom sociologičky Elizabeth Noelle-Neumannovej. Koncept hovorí o potlačovaní vlastného názoru pod vplyvom názoru väčšiny, čo potvrdzuje aj Ashov experiment. Prednáška sa dotkla aj konšpiračných teórií, o ktorých sa v spoločnosti pomerne často diskutuje.

Počas prednášky bol priestor v diskusii venovaný aj mediokracii, a teda významnému vplyvu masmédií na spoločenské dianie, ktoré sa dotýka i oblasti práva, nakoľko z výskumov vyplynulo, že sudcovia často rozhodujú pod tlakom verejnej mienky, ktorú prezentujú práve médiá.⁶ V diskusii priamo nadväzujúcej na prednášku bolo množstvo otázok mierených na vlastnícky podiel politikov v jednotlivých médiách, ale aj na mediálnu kampaň nastávajúcej prezidentky Zuzany Čaputovej. Zúčastnení sa spoločne zamysleli aj nad tým, či má v dnešnom svete významnejšie postavenie politika alebo médiá, a po menšej diskusii dospeli k záveru, že by sa priklonili k niekdajšej odpovedi Jeffersona, a teda k existencii novín bez vlády.

V závere prednášajúca zdôraznila myšlienku nemeckého filozofa a novinára Lessinga, ktorá hovorí o tom, že „*hľadanie pravdy je dôležitejšie než pravda sama*“. Nadviazala tým aj na slová významného predstaviteľa slovenskej kultúrnej filozofie Ladislava Hanusa, ktorý sa vyjadril, že kultúrnosť človeka začína vtedy, keď sa snaží o vlastné poznanie a usiluje sa vytvoriť si vlastné stanovisko k veciam. Rozumný človek je teda ten, ktorý je ochotný prekračovať hranice svojho mikrosveta.

Autor: Monika Martišková
 Autor fotografií: Monika Martišková

⁶ Jednou z charakteristík masovej spoločnosti je strmý pokles objemu informácií, ktoré ľudia o diani získavajú vlastnou skúsenosťou, a tak narastá objem symbolického vedomia, ktoré sa nadobúda sprostredkované. Napr. 60-70% informácií o politických stranách a verejnom diani pramení zo spravodajstva a televíznych diskusií.

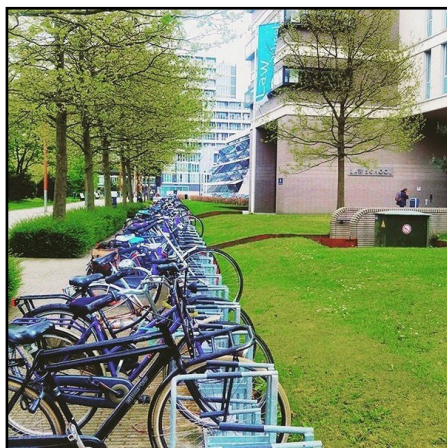

Erasmus – party hard a žiadne štúdium? Na to v Tilburgu zabudnite!

V zimnom semestri akademického roka 2018/2019 som sa zúčastnila výmeny Erasmus+ v Holandsku, na Tilburg University. Moje rozhodnutie práve pre túto univerzitu vyplývalo z toho, že som sa chcela vyhnúť takému typickému erasmovému modelu – party hard a štúdium len tak, aby bolo. Pri prieskume univerzít, s ktorými má naša právnická fakulta zmluvu, bol pre mňa najpodstatnejší ranking univerzity a tiež počet predmetov vyučovaných v angličtine. Po tomto prieskume padla u mňa jednoznačná voľba pre univerzitu v Tilburgu.

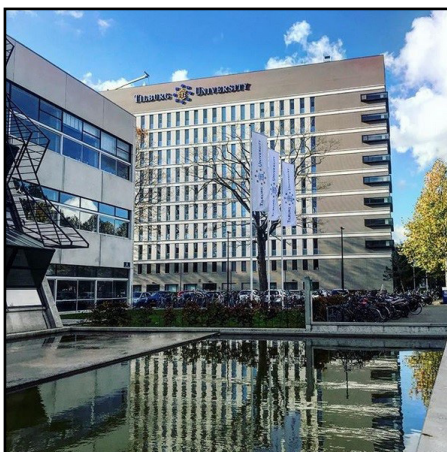
Campus, teda univerzitné mestečko je od centra mesta vzdialené asi 15 minút na bicykli, dostanete sa tam úplne bez problémov i keď nepoznáte cestu – stačí nasledovať húfy študentov bicyklujúcich tým istým smerom – k univerzite. V rámci kampusu nájdete

obchody, kaviarne, reštaurácie, oddychové zóny, park s fontánou, cez cestu veľké univerzitné športové centrum aj internát pre zahraničných študentov. Celá univerzita je ladená

takým americkým štýlom – veľké budovy, caffetérie, všade študenti s notebookmi, či večne preplnená knižnica (naozaj! aj cez Vianoce!).

Čo sa týka štúdiá, univerzita v Tilburgu ponúka naozaj veľké množstvo právnických predmetov vyučovaných v angličtine. Na univerzite sa študujú viac-menej humanitné odbory ale nájdete tam aj umelú inteligenciu či business. Spomedzi predmetov je možné navliť si akékoľvek – teda aj neprávnické, a tak môžete

počas semestra študovať popri práve aj niečo, čo vás zaujíma. Plus všetci zahraniční študenti majú preplatené hocikaké dva jazykové kurzy, ktoré sa vyučujú v rámci jazykového centra na univerzite – vrelo odporúčam využiť. Na čo sa však treba pripraviť, je náročnosť štúdiá. Právnická fakulta v Tilburgu je podľa viacerých rankingov v TOP 20

v Európe! Univerzita má niečo cez 14 000 študentov, z ktorých je veľmi veľa medzinárodných študentov, a preto sa tam nedá spoliehať na niečo ako: „veď poviem, že som erasmák a v pohode“. Náročnosť štúdiá v Tilburgu spočíva hlavne v systematickej príprave študentov zo seminára na seminár. Z týždňa na týždeň je potrebné vypracovávať assignments, robiť prezentácie, načítať si niekoľko rozsudkov či inej literatúry, a to dáva zabráť nie len z časového, ale aj z jazykového hľadiska. Preto už v procese komunikácie s univerzitou pred tým ako odídete (a spomedzi

xy vecí, ktoré musíte vyplniť) zaškrtnáť, že vaša úroveň angličtiny je minimálne B2, avšak univerzita odporúča úroveň C1, čo skutočne má svoje opodstatnenie, lebo počas toho, ako ste na mobilite je naozaj veľká výzva nie len pol roka komunikovať v cudzom jazyku, ale aj študovať v angličtine a rozumieť odborným právnickým textom. O to viac keď ste v krajine, kde aj staručké holandské babky a dedkovia na vás spustia s takou vycibrenou angličtinou, že až! Napriek tomu, že štúdium v Tilburgu je výzva, veľkou motiváciou mnohým študentom sú práve plné študovne ostatných študentov, moderné priestory, ale aj profesori, ktorí okrem toho, že sú vo svojom odbore odborníkmi, sú fakt zanietení pre to, čo robia. Čo ale určite treba brať do úvahy je fakt, že po návrate do Trnavy Vám väčšinu predmetov neuznajú, pretože pokiaľ nejdete na Erasmus v 2.ročníku, kde je medzinárodné a európske právo, predmety sa svojim obsahom nekryjú a nie je možné ich uznať. Teda, v praxi treba počítať s dvojitým skúškovým – jedno v Tilburgu, druhé v Trnave. Ale za ten prínos to, myslím si, jednoznačne stojí.

Pomimo štúdiá je ale dostatok času aj na iné veci, napríklad v rámci univerzity sa pre zahraničných študentov organizujú rôzne aktivity na spoznávanie Tilburgu a Holandska celkovo, jedál, kultúry, univerzita má svoj debatný klub, veľký športový komplex, v centre mesta svoj bar, jazykové poobedia raz v me-

siaci a mnoho ďalších aktivít. Najviac študentov trávi čas cestovaním – najčastejšie na bicykli, cyklochodníky sú všade a tak sa pohodlne dostanete do okolitých miest, ale aj do Belgicka či do Haagu. A vlastne, hneď ako do Holandska prídete si bicykel určite zaobstarajte, tam sa bez neho nezaobídete...a bez príplášťa tiež nie. Ak sa tam teda náhodou niekedy objavíte, určite nevynechajte veľmi populárne veľké trhy so zeleninou a ovocím každú sobotu, burzu kvetov v Aalsmeer, veterné mlyny v Kinderdijk, alebo dokonalé holandské karamelové Stroopwafel!

Autor: Lucia Stankovičová

Autor fotografie: Lucia Stankovičová

Voľba prezidenta SR – prečo sa nikdy nevyhneme druhému kolu?

Pred prezidentskými voľbami sa medzi právnikmi a odborníkmi objavil problém súvisiaci s možnosťou zvolenia prezidenta Slovenskej republiky v prvom kole volieb. Polemika bola založená na dvoch rôznych názoroch, a to, či je na zvolenie prezidenta v prvom kole potrebná nadpolovičná väčšina zúčastnených alebo všetkých oprávnených voličov podľa čl. 101 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý ustanovuje, že „*Za prezidenta je zvolený kandidát, ktorý získa nadpolovičnú väčšinu platných hlasov oprávnených voličov.*“¹

Názory odborníkov či dokonca priamo ústavných právnikov sa v tejto téme líšili. V komentári k Ústave Slovenskej republiky (ďalej ako „Ústava“) Drgonec píše: „*Bez ohľadu na počet kandidátov, za prezidenta SR je v prvom kole zvolený ten, kto získa nadpolovičný počet hlasov všetkých oprávnených voličov. Ak sa taká väčšina v prvom kole nedosiahne, musí sa konať druhé kolo.*“² Z uvedeného vyplýva, že aj Drgonec sa vo svojom komentári k Ústave prikláňa k potrebe získania nadpolovičnej väčšiny všetkých oprávnených voličov, ako je uvedené aj v dôvodovej správe k Ústave. Opačný názor zastáva ústavný právnik Peter Kubina, podľa ktorého je kľúčové slovo „platných“, a teda postačujúca by mala byť väčšina odovzdaných hlasov. S

jeho názorom sa stotožňuje aj Radoslav Procházka.³

Diskusia o tom, koľko hlasov potrebuje vlastne kandidát v prvom kole prezidentských volieb získať, aby sa druhé kolo nemuselo konať, bola však napokon aj tak úplne irelevantná. Volebná účasť v prezidentských voľbách na Slovensku je dlhodobo nižšia ako 50 %, čo sa potvrdilo aj v tých tohtoročných, keďže bola na úrovni 48,74 %.⁴

Otázkou teda naďalej zostáva, či bolo toto polarizovanie spoločnosti vôbec potrebné. Aj keď účasť na voľbách je dlhodobo pod hranicou nadpolovičnej väčšiny oprávnených voličov, pre zachovanie princípov právnej istoty a legitímneho očakávania je nevyhovujúce, že odborníci z praxe sa často nezhodujú vo výklade najzákladnejšieho právneho predpisu, akým je Ústava SR. Hoci vo vzťahu k výsledku volieb daná diskusia vôbec potrebná nebola, nechávame jej opodstatnenosť v zákonodarstve na čitateľovom posúdení.

Autor: Veronika Haladová

³ *Môže byť prezident zvolený už v prvom kole? Čaputová to vidí jasne.* Dostupné na internete: <<https://hnonline.sk/prezidentske-volby-2019/clanky/1905388-moze-byt-prezident-zvoleny-uz-v-prvom-kole-caputova-to-vidi-jasne>>. [online]. [cit. 12.03.2019].

⁴ *Súhrnné výsledky hlasovania. 1. kolo volieb.* Dostupné na internete: <<https://volbysr.sk/sk/data02.html>>. [online]. [cit. 17.03.2019].

¹ Ústava Slovenskej republiky zverejnená pod č. 460/1992 Zb.

² Porovnaj s DRGONEC, J.: Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. Bratislava: C. H. Beck, 2015, s. 1180.

Európskejši ako Európa

Právo držať zbraň sa dotýka otázok akými sú sloboda, bezpečnosť či právo na odpor, ktoré sa dá považovať za materiálne jadro ústavy. Spoločným znakom každého totalitného režimu je všemožná snaha toto právo obmedziť.

Európska únia sa pod zásterkou unifikácie práva členských štátov snaží ovplyvňovať zbraňovú legislatívu už dlhé roky. Najnovšiu smernicu je tak Slovenská republika opäť povinná implementovať do svojho právneho poriadku. Smernica právom vyvoláva odpor odbornej verejnosti. Vyznačuje sa neodbornosťou, prílišnou restriktívnosťou a zasahovaním do otázok, ktoré môžu upravovať len národné parlamenty. Zarážajúce je však, že návrh novely z dielne našich zákonodarcov je ešte restriktívnejší a prísnejší ako samotná európska smernica.

S právnou a technickou analýzou novely sa možno oboznámiť na

stránke združenia vlastníkov strelných zbraní www.legistem.sk. Smernica spolu s novelou likvidujú kultúrne podujatia rekonštrukcii historických bitiek, obmedzuje športovú činnosť, negatívne zasahuje do legálnej podnikateľskej činnosti a zvyšuje požiadavky na kapacity policajného zboru a kriminalistického a expertízneho ústavu. Novela zavádza nové pravidlá úschovy a nadobúdania zbraní cez množstvo spoplatnených výnimiek, o ktorých udelení v praxi voľne rozhoduje vykonávateľ verejnej správy. Tieto zmeny predstavujú pre 150 000 držiteľov zbrojných preukazov nové výdavky, ktoré len v momente prijatia novely môžu dosiahnuť sto miliónov eur a každých 5 rokov ďalších tridsať.

Autor: Dominik Chammout

Pojmy do vrecka študenta práva

Autoremedúra – znamená osobitný procesný postup pri rozhodovaní o opravnom prostriedku (napríklad o odvolaní) tým istým orgánom, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. Podstatou autoremedúry je, že súd (správny orgán), ktorý rozhodnutie vydal môže rozhodnúť tak, že opravnému prostriedku vyhovie v plnom rozsahu. Po odvolaní nastupuje jeho devolutívny účinok, teda o opravnom prostriedku rozhoduje súd vyššej inštancie (druhostupňový správny orgán). K tomuto nedochádza, ak sa orgán rozhodne pre postup v rámci autoremedúry, ktorej účelom je, aby v praxi nedochádzalo k zbytočnému zaťažovaniu súdov (správnych orgánov) alebo predlžovaniu konaní. Autoremedúra sa využíva najmä vtedy, keď si je orgán ktorý rozhodnutie vydal vedomý pochybenia, prípadnej nezákonnosti.

Koadjútórium – rodina je základom spoločnosti a platí, že by mala vytvárať dostatočne stabilné prostredie pre výchovu detí, ako aj na nadobúdanie hmotných statkov. K tomuto cieľu musia teda prispievať všetci členovia rodiny a výnimkou nie sú ani deti. Práve pojem koadjútórium vyjadruje povinnosť samotného dieťaťa pomáhať rodičom podľa svojich možností, schopností a majetkových pomerov. Koadjútórium je vyjadrené v § 43 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov.

Deklaratórne rozhodnutie - deklaruje už existujúci stav, a teda nevytvára nový právny stav. Jednoducho povedané, ide o rozhodnutie, ktorým sa len následne spravidla z dôvodu právnej istoty potvrdí určitá skutočnosť, ktorá už existovala.

Konštitutívne rozhodnutie – tento druh rozhodnutia sa od predchádzajúceho líši najmä tým, že vytvára medzi účastníkmi nový právny stav, ukladá nové povinnosti, priznáva práva, a teda týmto rozhodnutím vznikajú, zanikajú alebo sa menia práva a povinnosti.

Nulitné rozhodnutie – za nulitné rozhodnutie sa považuje

je také, ktoré nemá právne účinky a hľadá sa naň ako keby nebolo vydané. Nulitu rozhodnutia môže spôsobiť napríklad vydanie rozhodnutia vecne nepríslušným orgánom, ak bolo omylom vydané inej osobe alebo toto rozhodnutie nadväzuje na predchádzajúce nulitné rozhodnutie. Podrobnejšie je v slovenskom právnom poriadku upravené v § 64 zákona č. 563/2009 Z. z.

Lex specialis derogat legi generali (špeciálny zákon deroguje všeobecnejší zákon) - je právny princíp pochádzajúci z rímskeho práva. Jeho podstatou je, že ak existuje rozpor medzi ustanoveniami dvoch právnych predpisov, prednosť má konkrétnejší právny predpis oproti všeobecnejšiemu.

Lex posterior derogat legi priori (neskorší zákon deroguje skorší zákon) - je právny princíp, ktorý tiež pochádzajúci z rímskeho práva. Znamená, že ak existuje rozpor medzi ustanoveniami dvoch právnych predpisov alebo dvoch rôznych verzií toho istého právneho predpisu, prednosť má neskoršie, t.j. novšie ustanovenie.

Zásada numerus clausus – doslovným prekladom znamená uzavretý počet. Vyjadruje viazanosť subjektu využiť len vopred stanovené možnosti konania. Ako príklad prichádza do úvahy správne trestanie, konkrétne donucovacie úkony s použitím donucovacích prostriedkov.

Samotná zásada v tomto kontexte vyjadruje povinnosť vykonávateľa verejnej správy použiť len zákonom určené donucovacie prostriedky.

Princíp nemo plus iuris – (celý latinský názov: Nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet) pochádza už z rímskeho práva a v preklade znamená, že nikto nemôže previesť viac práv na druhého než sám má. Týmto princípom sa zaoberal napr. právnik Ulpianus (D 50, 17, 54).

Spracovali: Michal Ondrek a Marek Považan

Argumentárium

Argumentácia – je súbor jednotlivých argumentov, usporiadaných do určitého systému tak, aby pôsobili presvedčivo. Argumentácia slúži na to, aby sa odstraňovali rozpory, ktoré sa v systéme poznatkov objavajú. Rozpory môžu mať charakter nesúlady faktov s našimi predstavami o nich (korešpondencia) alebo môže ísť o nové poznatky narušajúce konzistenciu zvyšnej časti nášho vedeckého systému (koherencia). V tomto zmysle argumentácia odstraňuje rozpory a diskutujúcich privádza k pravde. Rozpory však vznikajú nielen kvôli nedostatku vedeckej správnosti argumentácie, ale aj pre nespôsobilosť argumentácie obstať v kritickej diskusii. Argumentácia je teda prostriedkom, ktorý využívame na dosiahnutie pravdy alebo zhody v rámci vedeckého dialógu.

Taktiež je argumentácia využívaná aj pri ovplyvnení druhého diskutujúceho, pričom cieľom je donútiť ho, aby prijal názory prvého diskutujúceho. Preto dobrý argument nemusí spočívať v jeho obsahu, ale v dobre zvládnutom rétorickom prístupe po formálnej stránke. Avšak rétoricky dobre zvládnutý, no po obsahovej stránke chybný argument, nemôžeme považovať za pravdivý, a tým ani za vedecký.

Literatúra: Mosný, P. - Laclavíková, M. - Siskovič, S.: Me-

todológia vedeckej práce (pre potreby právnického štúdia), Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2015, s. 78-84.

Argumentácia legálnou definíciou – (zásada výkladu podľa legálnej definície) má prednosť pred všeobecným jazykovým (doslovným) výkladom a vychádza z používania tzv. legálnych definícií v právnych predpisoch. Používanie legálnych definícií zákonodarcom vychádza z ustanovenia § 3 ods. 6 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov v znení neskorších predpisov: „Ak sa pri tvorbe právneho predpisu používa pojem, ktorý právny poriadok nepozná, vymedzí sa jeho presný význam definíciou; to neplatí, ak ide o pojem, ktorého význam je všeobecne známy alebo dostatočne zrejмый vzhľadom na jeho bežné používanie. Právny pojem, ktorý sa používa v právnom predpise, nemožno definovať v právnom predpise vydanom na jeho vykonanie.“ ako aj z Legislatívnych pravidiel vlády SR, ktoré v článku 6 ods. 2 a 3 stanovujú základné požiadavky kladené na zákon. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ zákonodarcu zavádza do zákona/právneho poriadku nový pojem, resp. nový význam tohto pojmu, je potrebné pristúpiť k jeho vymedzeniu prostredníctvom legálnej definície, čím sa z neho stáva určitý právny pojem. Motiváciou zákonodarcu definovať

pojmem je častokrát vymedziť odlišný obsah tohto pojmu ako sa používa v bežnom (neprávnickom) jazyku (t.j. zužuje, rozširuje, mení význam), preto táto výkladová metóda má prednosť pred všeobecným jazykovým výkladom. Pri používaní argumentácie legálnou definíciou je potrebné si všímať, či právny predpis definuje pojem na účely len toho konkrétneho právneho predpisu („na účely tohto zákona sa pod pojmom X rozumie ...“) alebo v tomto význame je použiteľný pre celý právny poriadok.

Príklady legálnych definícií: „zbraňou sa rozumie, ak z jednotlivého ustanovenia nevyplýva niečo iné, každá vec, ktorou možno urobiť útok proti telu dôraznejším“ (§ 122 ods. 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov) porovnaj s pojmom zbraň podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive v znení neskorších predpisov: „zbraňou je prenosné zariadenie, ktoré vystreľuje, je konštruované alebo môže byť upravené tak, aby vystreľovalo strelu, a ktorého princípom funkcie je okamžité uvoľnenie energie pri výstrele; za zbraň sa považuje aj jej hlavná časť, súčasť zbrane, replika zbrane a napodobenina zbrane.“

Literatúra: Wintr, J.: *Metódy a zásady interpretácie práva*, Praha: Auditorium, 2013, s. 52-55.

Argumentácia poznámkou pod čiarou – v právnych predpisoch sa stretávame s poznámkami pod čiarou, ktoré sú tiež niekedy využívané za účelom výkladu jednotlivých ustanovení

zákona za účelom vyvodenia právnej normy. Vo vzťahu k poznámkam pod čiarou je potrebné zdôrazniť, že nemajú normatívny charakter. Majú výlučne informatívnu a vysvetľujúcu hodnotu, ktorou napomáhajú adresátom právnej normy v orientácii v právnom poriadku. A to najmä v prípade využívania odkazujúcich právnych noriem. Poznámky pod čiarou sú často neaktuálne, nezmyselne odkazujúce na už neexistujúce alebo novelizované ustanovenia zákonov a nemôžu byť predmetom samostatnej novelizácie. Skutočnosti uvádzané v poznámke pod čiarou nie sú pre interpreta právneho predpisu záväzné. Možno ich zohľadňovať v zásade len v rámci subjektívneho historického výkladu pri skúmaní toho, čo chcel historický zákonodarca povedať.

Literatúra: Melzer, F.: *Metodologie nalézání práva*, 2. vyd., Praha: C. H. Beck, 2011, s. 138-139.

Legislatívne pravidlá vlády (schválené uznesením vlády Slovenskej republiky zo 4. mája 2016 č. 164 v znení uznesenia vlády Slovenskej republiky z 28. septembra 2016 č. 441 a uznesenia vlády Slovenskej republiky z 23. mája 2018 č. 251)

Zákon č. 400/2015 o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Spracovali:

Dominik Fabian, Petra Janeková, Monika Martišková

Právna úprava zájazdov v SR od 01.01.2019¹

Prechádzajúca právna úprava problematiky cestovného ruchu bola obsiahnutá v zákone č. 281/2001 Z. z. zákon o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov² a problematika zmluvy o obstaraní zájazdu bola upravená v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“)³. Právna úprava v rámci Občianskeho zákonníka bola obsiahnutá v 8. časti „Záväzkové právo“, v 8. hlave „Príkazná zmluva“, v 4. oddiele „Zmluva o obstaraní zájazdu“ a v § 741a až § 741k.⁴ Predmetná právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku bola účinná do 31.12.2018, kedy bola vypustená. Prijatím nového zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov⁵ (ďalej len „Zákon o zájazdoch“) bola zavedená v slovenskom právnom poriadku samostatná právna úprava týkajúca sa cestovného ruchu, ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.01.2019. Novou úpravou Slovenská re-

publika do svojho právneho poriadku transponovala smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. 11. 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách⁶ (ďalej len „smernica“). Návrh zákona bol predložený na základe uznesenia vlády SR č. 571 zo dňa 14. 12. 2016. Návrh zákona bol predložený za účelom transpozície smernice, pričom všeobecným cieľom zákona bolo odstrániť nejasnosti a medzery v dovtedajšej právnej úprave a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany cestujúcich pri kúpe zájazdov a spojených cestovných služieb v súlade s predmetnou smernicou.⁷

Zákon o zájazdoch uvádza v § 1 predmet právnej úpravy, a to v ods. 1, ktorý uvádza pozitívne vymedzenie zákona, teda okruh právnych vzťahov, na ktoré sa bude zákon vzťahovať „práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním služieb cestovného ruchu na základe zmluvy o zájazde alebo s poskytovaním spojených služieb cestovného ruchu podľa § 4, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti cestovného ruchu, niektoré podmienky podnikania v cestovnom ruchu, zodpovednosť a sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom“.⁸ V ods. 2 písm. a) až c) Zákona o zájazdoch sa nachádza negatívne vymedzenie okruhu právnych vzťahov, ktoré sú vyňaté z jeho pôsobnosti. „Zákon sa nevzťahuje na zájazdy alebo spojené služby cestovného ruchu poskytované na čas kratší ako 24 hodín, ak ich súčasťou nie je

¹ zákon č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

² zákon č. 281/2001 Z. z. zákon o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/281/20100601> [cit. 2019-01-03]

³ zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20190130> [cit. 2019-01-03]

⁴ zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, účinný do 31.12.2018, dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20181205.html#predpis.cast-osma> [cit. 2019-01-03]

⁵ Zákon o zájazdoch, dostupný online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinost=01.01.2019> [cit. 2019-01-03]

⁶ Dostupná online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015L2302&from=SK> [cit. 2019-01-03]

⁷ Dôvodová správa k zákonu č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dostupné online: <https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2018/170-2018-z-z.html> [cit. 2019-01-03]

⁸ Pozitívne vymedzenie zákona-§ 1 ods. 1 Zákona o zájazdoch, dostupný online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinost=01.03.2019> [cit. 2019-01-03]

ubytovanie“.⁹ Toto vyňatie je odôvodnené tým, že v prípade krátkodobých ciest nie je potreba chrániť cestujúcich až tak výrazná a jeho cieľom bolo predísť zbytočnej záťaži obchodníkov. Vyňatie z pôsobnosti zákona sú i „*zájazdy alebo spojené služby cestovného ruchu poskytované príležitostne, len obmedzenej skupine cestujúcich a bez cieľa dosiahnutia zisku*“.¹⁰ Podmienky, že o príležitostné poskytnutie, len obmedzenej skupine cestujúcich

a bez cieľa dosiahnutia zisku musia byť splnené kumulatívne. Ide napr. o cesty, ktoré najviac niekoľkokrát ročne zabezpečujú športové kluby alebo školy pre svojich členov, pričom sa neponúkajú širokej verejnosti. Ako posledné sú z pôsobnosti vylúčené „*zájazdy alebo spojené služby cestovného ruchu zakúpené na základe rámcovej zmluvy, ktorej predmetom je zabezpečenie služieb cestovného ruchu v súvislosti s pracovnými cestami, uzatvorenej medzi obchodníkom a inou osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení*

zmluvy koná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti alebo povolania, alebo osobou, ktorá koná v jej mene alebo na jej účet“.¹¹ Dané ustanovenie sa vzťahuje na situáciu, kedy si podniky alebo organizácie dohodnú služby cestovného ruchu na základe všeobecnej rámcovej dohody, ktorú často uzatvárajú s cestovnou kanceláriou alebo agentúrou, a ktorá sa vzťahuje na presne vymedzené a dohodnuté obdobie. Tento typ cestovných riešení si nevyžaduje takú úroveň ochrany, ktorá je na základe zákona určená cestujúcim. Ak však pôjde o osoby na služobných cestách, členov slobodných povolání (napr. lekár, advokát, notár, súdny exekútor, znalec, tlmočník, psychológ), samostatne zárobkovo činné osoby alebo iné fyzické osoby, ktoré si tieto služby cestovného ruchu nedohodnú na základe rámcovej zmluvy, bude sa za splnenia ostatných podmienok na nich zákon primerane vzťahovať. V ods. 3 zákon o zájazdoch odkazuje na subsidiárnu aplikáciu Občianskeho zákonníka, a tiež na zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.¹² Aj napriek skutočnosti, že právna úprava z Občianskeho zákonníka zaoberajúca sa problematikou Zmluvy o obstaraní zájazdu bola vypustená, nový zákon o zájazdoch úplne nevytlčil aplikáciu Občianskeho zákonníka. Ak by zákon neupravoval konkrétnu situáciu podporne sa použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Preprava cestujúcich sa môže uskutočniť napríklad autobusom, vlakom, loďou alebo lietadlom.

V zákone o zájazdoch sú definované i nové základné pojmy. Okrem špecifickejšej definície zájazdu sa zákon bližšie venuje pozitívnemu aj negatívnemu vymedzeniu nového pojmu, ktorý predchádzajúca právna úprava nepoznala, a to „*spojené služby cestovného ruchu*“.¹³ Každý subjekt, ktorý by mal záujem ponú-

kať služby cestovného ruchu spĺňajúce definičné kritériá zájazdov, prípadne spojených cestovných služieb, musí uskutočňovať dané činnosti iba v postavení cestovnej kancelárie alebo agentúry a výlučne na základe živnostenského oprávnenia. Okrem doterajších cestovných kancelárií a agentúr budú po splnení zákonom vyžadovaných podmienok povinné získať živnostenské oprávnenie na podnikanie ako cestovná kancelária alebo agentúra aj na-

príklad rôzne ubytovacie zariadenia, prepravcovia, prenajímatelia motorových vozidiel, či letecké spoločnosti. V zmysle zákona o zájazdoch sa službou cestovného ruchu rozumie preprava, ubytovanie, ktoré nie je prirodzenou súčasťou prepravy a nie je určené na účel bývania, prenájom motorových vozidiel alebo dvojkolesových motorových vozidiel, na ktorých vedenie sa vyžaduje vodičské oprávnenie skupiny A, alebo iné služby cestovného ruchu, ktoré nie sú prirodzenou súčasťou služby cestovného ruchu. Novo zavedeným samostatným druhom služby cestovného ruchu upraveným zákonom je prenájom motorových vozidiel alebo dvojkolesových vozidiel, ktoré vyžadujú vodičský preukaz skupiny A. Za spojené služby cestovného ruchu sa bude napríklad považovať predaj dvoch a viacerých služieb cestovného ruchu, ak má cestujúci možnosť si vybrať na jednej internetovej stránke ubytovanie, za ktoré zaplatí (alebo uhradí priamo u poskytovateľa ubytovania) a na tej istej internetovej stránke si dodatočne, do 24 hodín, zakúpi aj prepravu do miesta skôr rezervovaného ubytovania.¹⁴

Zákon v ustanovení § 3 pozitívnym (ods. 1)¹⁵ aj negatívnym spôsobom (ods. 2)¹⁶ podrobnejšie definuje kľúčový pojem novej právnej úpravy, ktorým je „zájazd“. Definícia zájazdu, ktorá je uvedená v zákone je špecifickejšia ako bola v minulosti a je trans-

novosť=01.03.2019 [cit. 2019-01-03]

14 Ibidem.

15 Pozitívne vymedzenie zájazdu- § 3 ods. 1 písm. a) a b) Zákona o zájazdoch „Zájazdom je kombinácia najmenej dvoch rôznych druhov služieb cestovného ruchu podľa § 2 písm. a) zakúpených na účel tej istej cesty, a) ak služby cestovného ruchu skombinoval jeden obchodník, a to aj na požiadanie cestujúceho alebo podľa výberu cestujúceho uskutočneného pred uzatvorením zmluvy o zájazde, alebo b) bez ohľadu na to, či sa uzatvárajú samostatné zmluvy s jednotlivými poskytovateľmi služieb cestovného ruchu, ak ide o služby cestovného ruchu 1. zakúpené na jednom predajnom mieste a skombinované pred tým, ako sa cestujúci zaviazal k úhrade ich ceny, 2. ponúkané, predávané alebo účtované za súhrnnú cenu alebo za celkovú cenu, 3. ponúkané alebo predávané pod označením „zájazd“, „balík služieb cestovného ruchu“ alebo obdobným označením, 4. kombinované cestujúcim po uzatvorení zmluvy, ktorá oprávňuje cestujúceho na výber z rôznych druhov služieb cestovného ruchu, alebo 5. zakúpené od rôznych obchodníkov prostredníctvom prepojených online rezervačných systémov, pri ktorých obchodník, s ktorým je uzatvorená prvá zmluva o službe cestovného ruchu, zasiela meno a priezvisko, platobné údaje a elektronickú adresu cestujúceho ďalšiemu obchodníkovi alebo ďalším obchodníkom a s týmto obchodníkom alebo obchodníkmi sa uzatvorí zmluva o službe cestovného ruchu najneskôr 24 hodín po potvrdení rezervácie prvej služby cestovného ruchu.“ dostupný online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinnost=01.03.2019> [cit. 2019-01-03]

16 Negatívne vymedzenie zájazdu- § 3 ods. 2 písm. a) a b) Zákona o zájazdoch „Zájazdom nie je kombinácia jedného druhu služby cestovného ruchu uvedenej v § 2 písm. a) prvom bode, druhom bode alebo treťom bode a jednej inej služby cestovného ruchu alebo viacerých iných služieb cestovného ruchu podľa § 2 písm. a) štvrtého bodu, ak a) tieto iné služby cestovného ruchu nie sú ponúkané ako podstatná súčasť kombinácie služieb cestovného ruchu ani inak nepredstavujú jej podstatný prvok alebo ak cena týchto iných služieb cestovného ruchu nie je viac ako 25 % z celkovej ceny kombinácie služieb cestovného ruchu, alebo b) si cestujúci vybral a zakúpil tieto iné služby cestovného ruchu až po začatí poskytovania služby cestovného ruchu uvedenej v § 2 písm. a) prvom bode, druhom bode alebo treťom bode.“ dostupný online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinnost=01.03.2019> [cit. 2019-01-03]

9 Negatívne vymedzenie zákona-§ 1 ods. 2 písm. a) Zákona o zájazdoch, dostupný online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinnost=01.03.2019> [cit. 2019-01-03]

10 Negatívne vymedzenie zákona-§ 1 ods. 2 písm. b) Zákona o zájazdoch, dostupný online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinnost=01.03.2019> [cit. 2019-01-03]

11 Negatívne vymedzenie zákona-§ 1 ods. 2 písm. c) Zákona o zájazdoch, dostupný online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinnost=01.03.2019> [cit. 2019-01-03]

12 „Na oblasti upravené týmto zákonom sa vzťahuje Občiansky zákoník a osobitný predpis, ak tento zákon neustanovuje inak.“, dostupný online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinnost=01.01.2019> [cit. 2019-01-03]

13 § 4 ods. 1 písm. a) a b) zákona o zájazdoch, dostupný online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinnost=01.03.2019>

pozíciou čl. 3 ods. 2 smernice.¹⁷ Ak si cestujúci zakúpi na účel tej istej cesty dva alebo viac rôznych druhov služieb cestovného ruchu, v takom prípade je táto kombinácia považovaná za zájazd. Uvedená kombinácia služieb sa posudzuje ako zájazd v prípade, ak služby boli spojené jedným obchodníkom. Pod definíciu zájazdu bude patriť aj skombinovanie rôznych druhov služieb cestovného ruchu bez ohľadu na skutočnosť, či boli uzatvorené viaceré samostatné zmluvy o poskytovaní služieb cestovného ruchu s ich jednotlivými poskytovateľmi a boli zakúpené na jednom predajnom mieste (napr. v kamennej prevádzke alebo na jednej internetovej stránke) a boli skombinované predtým, ako cestujúci zaplatil, sú predávané za súhrnnú cenu, sú označené ako „zájazd“, či „balík“ alebo môžu byť zakúpené od viacerých obchodníkov prostredníctvom prepojených online rezervačných systémov. Ako príklad zájazdu možno uviesť spojenie prepravy a ubytovania, ak sa nejedná o ubytovanie, ktoré je zahrnuté už ako súčasť prepravy, ani ak je určené na účel bývania, teda iba v prípade, ak ide o dve samostatne poskytnuté služby. Zájazdom v zmysle novej právnej úpravy je napríklad aj kúpa prepravy a ubytovania od odlišných poskytovateľov služieb za podmienky, že tieto dva druhy služieb cestovného ruchu sú v závere ponúkané, predávané či účtované za jednu celkovú cenu, nie ako parciálne sumy.

Jednou z najpodstatnejších zmien, ktoré zaviedla daná právna úprava, je diapazón informácií, ktoré musí cestovná kancelária alebo cestovná agentúra predávajúca zájazd, poskytnúť cestujúcemu. Rozsah informácií, s ktorými majú byť cestujúci oboznámení, je uvedený v príslušnom formulári štandardných informácií, ktoré tvoria prílohu č. 1 daného zákona o zájazdoch.¹⁸ Podstatnými sú najmä informácie o základných znakoch ponúkaného zájazdu (napr. miesto, trasa, termín zájazdu, dĺžka pobytu a počet nocí ubytovania, čas odchodu a príchodu, informácie o ubytovacom zariadení, a tiež o stravovaní), o celkovej cene či platobných podmienkach. Skutočnosťou, na ktorú by mali obchodníci pamätať je, že predmetné informácie majú byť cestujúcemu poskytnuté už v rámci predzmluvných vzťahov. Predzmluvný vzťah medzi cestovnou kanceláriou, resp. agentúrou a cestujúcim je vzťahom, ktorý vznikne medzi stranami ešte pred uzatvorením zmluvy o zájazde. Vzhľadom na uvedené je povinnosťou agentúry alebo kancelárie oboznámiť cestujúceho so spomínanými informáciami predtým, ako dôjde k samotnému uzatvoreniu zmluvy o zájazde.

Zákon taktiež ustanovuje každej cestovnej kancelárii povinnosť, zabezpečiť ochranu pre prípad úpadku v podobe poistenia alebo bankovej záruky v dostatočnej výške. Dôvodom zvýšenej ochrany je situácia, ak by sa cestovná kancelária alebo agentúra dostali do úpadku. V takom prípade musia byť uspokojené nároky všetkých cestujúcich.¹⁹ Zároveň má byť posilnená informačná povinnosť cestovných kancelárií voči cestujúcim. Zákon tiež jasne definuje jednotlivé možnosti zmien v zmluve o zájazde pred začiatkom poskytovania zájazdu. Taktiež upravuje aj možnosť zníženia ceny, náhradu škody, možnosť nadviazať kontakt s cestovnou kanceláriou prostredníctvom cestovnej agentúry či

povinnosť cestovnej kancelárie poskytnúť cestujúcim pomoc.²⁰

Zavedením novej právnej úpravy o zájazdoch, je cestujúcim poskytnutá zvýšená ochrana prostredníctvom rozšírenia ich práv. Cestujúci sa nemôže vzdať tých práv, ktoré mu zákon priznáva, a preto vyhlásenia či iné zmluvné dojednania, ktorými by sa cestujúci vzdal svojich práv alebo ich obmedzil, sú absolútne neplatné. Zároveň, v dôsledku rozšírenia povinností cestovných kancelárií a zmien v prípade oprávnení podnikania v oblasti cestovného ruchu možno očakávať, že dôjde k prehľadnejšiemu poskytovaniu služieb, zvýšeniu kvality a spoľahlivosti cestovných kancelárií, a v konečnom dôsledku aj k spravodlivejšej hospodárskej súťaži na trhu. V nadväznosti na skutočnosť, že novým zákonom o zájazdoch bola transponovaná smernica o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, možno taktiež očakávať, že predpoklady podnikania v oblasti cestovného ruchu a podmienky poskytovania zájazdov sa priblížia, prípadne, že dosiahnu úroveň podmienok obchodníkov cestovného ruchu v iných členských štátoch Európskej únie.²¹

Nakoľko nová právna úprava v oblasti cestovného ruchu je zatiaľ v účinnosti iba niekoľko mesiacov, ešte nie je možné robiť závery a hodnotiť jej kvality, pozitíva alebo negatíva. Zamýšľané zmeny, zlepšenia a dôsledky jej prijatia, teda či splní predpokladané očakávania zákonodarcu, ktoré jej prijatím chcel docieľiť, to, ukáže až čas a aplikačná prax.

Autor: Kristína Chabroňová

Zdroje

1. Zákon č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinost=01.01.2019>
2. Zákon č. 281/2001 Z. z. zákon o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/281/20100601>
3. Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20190130> [cit. 2019-01-03]
4. Dôvodová správa k Zákon č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dostupné online: <https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2018/170-2018-z-z.html>
5. Smernica EP a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. 11. 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015L2302&from=SK>
6. Príloha č. 1 k Zákonu o zájazdoch, dostupná online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinost=01.03.2019>

17 Čl. 3 ods. 2 smernice EP a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. 11. 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015L2302&from=SK> [cit. 2019-01-03]

18 Príloha č. 1 k Zákonu o zájazdoch, dostupná online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinost=01.03.2019> [cit. 2019-01-03]

19 Ochrana pre prípad úpadku - § 9 a nasl. Zákona o zájazdoch, dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/170/20190601?ucinost=01.03.2019> [cit. 2019-01-03]

20 Dôvodová správa k zákonu č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dostupné online: <https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2018/170-2018-z-z.html> [cit. 2019-01-03]

21 Dôvodová správa k zákonu č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dostupné online: <https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2018/170-2018-z-z.html> [cit. 2019-01-03]

Študent práva ako zamestnanec notára. Realita alebo vzdialená budúcnosť?

Článok je úvahou k problematike študentskej praxe v notárskom povolání, najmä z hľadiska postavenia notára a zamestnancov so zameraním na ich činnosť.

Súčasný stav

Postavenie notára v systéme slovenského práva, jeho činnosť, ako aj iné osoby pôsobiace popri výkone funkcie notára, sú upravené v zákone č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok). Pre účely tejto krátkej úvahy je dôležité určiť, kto je notár, čo je náplňou činnosti notára a v skratke priblížiť, kto sú zamestnanci notára a v akom hierarchickom postavení ich vidí notársky poriadok.

„Notár je štátom určenou osobou vykonávať notársku činnosť a ďalšiu činnosť podľa tohto zákona.“ Rozmenené na drobné: „štát prenesením niektorých svojich právomocí plní preventívnu úlohu v práve prostredníctvom notárov.“ Notár je poverený štátom vykonávať svoju funkciu. Je to dôležitý prvok, ktorý zohráva významnú úlohu napríklad ako súdny komisár vo veciach dedičských vysporiadaní, alebo pri usporiadaní právnych vzťahov. Notársky poriadok, ako môžeme vidieť, priznáva funkcii notára vysokú dôležitosť. Notár má vysokú mieru zodpovednosti nie len za seba, či výkon svojej funkcie, ale aj za svojich zamestnancov.

V § 3 Notárskeho poriadku zákonodarca uvádza, čo spadá pod činnosť notára. Je to spisovanie a vydávanie listín o právnych úkonoch (notárske zápisnice o zmluvách, závetoch a pod.), osvedčovanie právne významných skutočností (správnosť odpisu alebo fotokópie alebo pravosť podpisu na listine), konanie vo veciach notárskych úschov (úschovy závetov, peňazí), vo veciach notárskych centrálnych registrov (závety, záložné práva, listiny) a nakoniec činnosť osvedčujúcej osoby. Práca notára je široká paleta úkonov, ktoré má oprávnenie vykonávať. Nakoľko takto široký záber je zložité vykonávať jednou osobou, notársky poriadok ďalej v zákone uvádza osoby, ktoré sa podieľajú, či už v súčinnosti alebo samé, na výkone týchto činností. Považujem za podstatné povedať, že hierarchické usporiadanie týchto osôb je veľmi dôležité.

Ak pôjdeme od najvrchnejšieho stupňa, tak popri notárovi pôsobí notársky kandidát. Jeho osoba má svoju definíciu v § 24 a nasledujúcich. V skratke, notársky kandidát môže vykonávať všetky činnosti, ktoré má v právomoci notár. Pod notárskym kandidátom nachádzame notárskeho koncipienta. Notársky koncipient má svoje postavenie upravené v § 20 a činnosť, ktorú je oprávnený vykonávať v § 22 Notárskeho poriadku. V ustanovení tohto paragrafu sa predovšetkým vymedzuje činnosť, ktorú notársky koncipient nie je oprávnený vykonávať. Je to napríklad spísanie a podpísanie notárskej zápisnice alebo vydanie a podpísanie osvedčenia o dedičstve. V rámci fungovania úradu notársky koncipient predovšetkým zabezpečuje pre notára podklady pre výkon jeho funkcie (príprava dedičských konaní, zápisnic a podobne).

Na konci celej hierarchie stoja tzv. „ďalší zamestnanci notára“, ako to vyplýva z ustanovení zákona. V rámci tejto úvahy je významné upozorniť, že práve ďalší zamestnanci notára sú osoby, ktoré nemusia mať vysokoškolské vzdelanie. § 27 ods. 2 Notárskeho poriadku hovorí: „Zamestnanca môže notár písomne poveriť vykonávaním jednotlivých úkonov, ktoré sú predmetom notárskej činnosti...“ Oproti činnosti, ktorú vykonáva notársky koncipient, nebadáť žiadne rozdiely. Hlavným rozdielom vyplývajúcim zo zákona sú podmienky, kto sa môže stať notárskym koncipientom a to v § 21 ods. 1. Koncipient teda je osoba s právnickým vzdelaním vykonávajúca prípravu na povolanie.

V praxi sú tieto rozdiely viac badateľné. V notárskych úradoch zamestnanci notára vykonávajú predovšetkým činnosť týkajúcu sa bežnej administratívnej práce (spisová agenda, spisovanie rešerš a pod.) a ďalej osvedčovanie pravosti podpisov a správnosti odpisov a fotokópií. Oproti tomu, notársky koncipient vykonáva už vyššie spomínané činnosti spojené predovšetkým so spisovaním zápisníc alebo prípravou dedičských konaní.

Názor a záver

Vyššie som uviedol ako v praxi funguje notársky úrad. Na základe týchto poznatkov, by som na tomto mieste rád vyjadril svoj názor smerujúci najmä k študentom a zároveň aj Notárskej komore.

Všetkým je dobre známe, že v advokátskych kanceláriách, exekútorských úradoch či súdoch pracujú študenti práva na základe dohôd o brigádnickej práci študenta. Študentmi myslím tých, ktorí ešte nemajú ukončené štúdium práva. Avšak títo študenti (samozrejme záleží na zamestnávateľovi) vykonávajú prácu, ktorá môže mať alebo má právne dopady. Samozrejme je to všetko vykonávané s kontrolou advokátskych koncipientov, advokátov, exekútorov a podobne. Pre ďalší vývoj smerom do praxe je to ale veľmi významná pomoc.

Z vlastnej skúsenosti viem, že mnoho študentov (ak vôbec nejaký) nemá záujem pracovať u notára. Myslím si, že je to z dôvodu postavenia notárov a notárskych úradov, ktoré v našich predstavách sú uzavretou spoločnosťou, ktorá funguje ako samostatná jednotka. Tiež výklad o týchto zamestnancoch hovorí, že zamestnanci notára pracujú v pracovnoprávnom pomere, čo v praxi, ako dobre vieme, znamená, že majú uzatvorenú pracovnú zmluvu. Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru notársky poriadok nepripúšťa. Je to ale zle.

Pokiaľ chceme vychovávať a viesť študentov k tomu, aby si vedeli vybrať, kam zamieria po ukončení svojho štúdia musíme im dať na výber, čo najviac možností uplatnenia. Platí to pre všetkých od advokátov cez exekútorov až po notárov. Notársky úrad má mnoho nesporných predností, ktoré študenti ocenia. V prvom rade je to zodpovednosť, ktorú dostanú. Ak študent, ktorý má záujem pracovať v notárskom úrade, dostane čo i len overovať fotokópie alebo podpisy, pracovať so spisovou agendou a podobne, tak je to obrovské plus. Je nesporné, že ak bude musieť študent určiť, čo môže overiť a naopak, čo nemôže, pretože je to v rozpore s notárskym poriadkom, pomôže mu to len do budúcnosti. Druhou dôležitou prednosťou práce v notárskom úrade je prax. Ak chceme, aby sme mali kvalitných notárskych

1 § 2 ods. 1 zákona č. 323/1993 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok)

2 VALOVÁ, K. a kol.. Notársky poriadok. Komentár. 1.vydanie. Bratislava: C.H.Beck, 2016, str. 8

koncipientov a neskôr kandidátov či notárov, musíme im túto prax zabezpečiť. Učiť sa všetky činnosti až na pozícii notárskeho koncipienta je náročné. Keď dáme možnosť študentom uplatniť sa v notárskych úradoch, tak bude jednoduchšie, nie len pre nich samotných, ale aj pre notárov neskôr zamestnať týchto študentov. Keď hovorím o študentoch samotných, tak pri prepracovaní sa na pozíciu notára, čo zahŕňa správu vlastného úradu a výkon notárskeho povolania ako takého, môžeme očakávať, že budú sebavedomejší. Budú vedieť, ako presne funguje úrad. Zo svojich predošlých skúseností budú poznať, čo robiť, lebo to fungovalo, alebo čo nerobiť, pretože to bolo v rozpore so zákonom alebo notárskym povolaním. Za tretie a posledné je to možnosť rozprávať sa so samotným notárom. Študenti, ktorí pracujú vo vyššie spomínaných odvetviach, sú ďaleko viac vpredu, keďže majú mnoho-násobne viac možností pýtať sa na problémy v právnej praxi práve advokátov alebo exekútorov. U notárov verím, že to môže byť podobné. Jednoduchým príkladom by mohla byť účasť na dedičskom konaní, kde notár pôsobí ako súdny komisár. Pre

študenta je to cenná skúsenosť, kde dokáže odpozorovať skúsenosti notára, jeho správanie, vedenie konania alebo ako nakoniec rozhodne. Nepochybné plus je možná diskusia, kde je možnosť spýtať sa na veci, ktoré nie sú jasné.

Na záver by som rád zhrnul skutočnosť - otvorme brány notárskych úradov študentom. Dajme im príležitosť vyjadriť sa, nájsť svoj smer po ukončení školy. Verím, že to môže pomôcť v prvom rade študentom a v druhom rade notárom. Momentálne však na otázku položenú v nadpise tohto článku, môžem povedať len jedno. Je to vzdialená budúcnosť.

Autor: Erik Zliechovský

Bibliografia

VALOVÁ, K. a kol.. Notársky poriadok. Komentár. 1.vydanie. Bratislava: C.H.Beck, 2016,816 s.
Zákon č. 323/1993 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok)

Zviera už nie je vec?

Zviera už nie je vec, ale živá, cítiaca bytosť.

Aj Slovenská republika sa po dlhých rokoch môže pochváliť prelomovým krokom k lepšiemu postaveniu zvierat v krajine. Vyplýva to z novoprijatého zákona č. 184/2018 Z. z. z 25. mája 2018, ktorým sa mení a dopĺňa pôvodný zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia dopĺňajú niektoré zákony.¹ Z viacerých dôvodov predchádzalo schváleniu zákona niekoľko neúspešných pokusov.²

Nakoľko novela prináša rozsiahle zmeny v zákone o veterinárnej starostlivosti, priniesla mnohé zmeny a doplnenia aj do niektorých iných zákonov, ktoré sa týkajú verejného a súkromného práva. Novela rieši komplexnú legislatívnu úpravu a prináša zmeny vo veterinárnej starostlivosti o zvieratá, ich evidenciu, ochrane najmä pred týraním. Je nástrojom posilnenia právomoci v boji proti nelegálnym množiteľom a zneužívaniu zvierat v cirkusoch. Jej schválenie umožňuje lepšiu vymožiteľnosť práva v prípadoch týrania či skvalitnenia života zvierat.³

Najväčšie zmeny a doplnenia zasiahli zákon o veterinárnej starostlivosti. Sú nimi definície pojmov. Taktiež sa upravili a doplnili kompetencie štátnej a regionálnych veterinárnych a potravinových správ na zdravie, ochranu, identifikáciu a registráciu hospodárskych a spoločenských zvierat. Posilnili sa kompetencie veterinárnych inšpektorov o právo vstupu na pozemok a do priestorov, v ktorých sa chovajú a držia zvieratá v prípade, že majú dôvodné podozrenie aj bez prítomnosti polície. Takýmto podozrením je ohrozenie života a zdravia osoby či zvierateľa, kedy majú možnosť odobrať zviera majiteľovi. Doplnilo sa tiež, aké konanie človeka je považované

za týranie. Lepší prehľad v evidencii psov podporí ich povinné čipovanie v prípade stratených zvierat, vakcinácií, uľahčí dokazovanie trestných činov týrania psov, zamedzí nelegálnej činnosti množiteľov a iné. Čipovanie platí aj pre útulky a odchytané túlavé psy. Informácie o povinne čipovaných zvieratách, ako aj ich vlastníkoch, budú zaznamenané v Centrálnom registri spoločenských zvierat a Registri odchytaných túlavých zvierat.⁴

Novela zákona osobitne upravuje právne postavenie zvierat v súkromnoprávných vzťahoch v Občianskom zákonníku, čo znamená, že zviera je objektom právnych vzťahov a naďalej za zviera rozhoduje a zodpovedá jeho majiteľ. Občiansky zákonník ustanovuje v § 119 ods. 3: „Živé zviera má osobitný význam a hodnotu ako živý tvor, ktorý je schopný vnímať vlastnými zmyslami a v občiansko-právnych vzťahoch má osobitné postavenie. Na živé zviera sa vzťahujú ustanovenia o hnutel'ných veciach; to neplatí ak to odporuje povahe živého zvierateľa ako živého tvora.“⁵ Naproti tomu, však v Trestnom zákone patrí zviera naďalej medzi veci. Ustanovuje to § 130 ods. 1: „Vecou sa na účely tohto zákona rozumiejú:

a) hnutel'ná vec alebo nehnuteľná vec, byt alebo nebytový priestor, zviera, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplýva niečo iné, ...“⁶

A práve možno z ustanovenia OZ by si mal niečo vziať každý z nás. Predsa len už v dávnej minulosti ľudia vedeli, aké sú pre nich zvieratá dôležité: „V bájkach sú zvieratá ľudia. V živote je to naopak.“⁷

Autor: Barbora Kúdelová

1 Zákon č. 184/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

2 Dokument internetovej stránky Ministerstva poľnohospodárstva a rozvoja vidieka. Dostupné na internete: <<http://www.mpsr.sk/sk/index.php?navID=2&navID2=2&sID=40&id=12087>>. [online]. [cit.19.5.2019].

3 Dokument internetovej stránky Ministerstva poľnohospodárstva a rozvoja vidieka. Dostupné na internete: <<http://www.mpsr.sk/sk/index.php?navID=2&navID2=2&sID=40&id=11783>>. [online]. [cit.24.04.2019].

4 Zákon č. 184/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

5 Ust. §119 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník – časová verzia predpisu účinná od 30.01.2019.

6 Ust. §130 ods. 1a) zákona 300/2015 Z. z. Trestný zákon - časová verzia predpisu účinná od 01.08.2019

7 Cit. Milovan Vitezovič, srbský spisovateľ

Ako sa časopis Corpus Delicti formoval, aký by mal byť úspešný študent či prečo nemôže existovať dokonalý zákon? Odpovede na tieto otázky nám dala naša bývala redaktorka a súčasná konzultantka nášho časopisu – **Petra Janeková**.

Jedna z našich radov

Boli ste aktívnou redaktorkou Corpus Delicti...

Áno, v časopise Corpus Delicti pôsobím intenzívne od roku 2015. V tom roku som kontaktovala vtedajšiu šéfredaktorku s mnohými nápadmi. Tieto nápady spočívali v posunutí nášho fakultného časopisu prostredníctvom nových rubriek bližšie k študentovi, aby časopis nebol pre nich len na „pozretie fotiek z Beáníí“. Toto obdobie bolo pre časopis kľúčové - nové nápady, náš entuziazmus, lepšia grafika, nová obálka...

Dnes v časopise pôsobím ako konzultant a recenzent.

Z nových rubriek to bola napríklad „Argumentárium“?

Napríklad tá, ktorá sa postupne odčlenila od rubriky „Pojmy do vrecka študenta práva“, rovnako novinkou z hľadiska rubriek bolo „Aktuálne z legislatívnej dielne“. Môžem konštatovať, že tieto nápady sa ujali, o čom svedčí aj pozitívna reakcia zo strany pedagógov ako i študentov, s ktorou som sa stretávam dodnes. Určite to boli veci, ktoré Corpus posúvali vpred, keďže sme si aj ľudsky dobre rozumeli. Spestrením časopisu z vizuálnej stránky bola nová bordová obálka – symbolická farba našej fakulty. Postupom času sa nám podarilo pridávať obsah farebných strán, nakoľko všetko je závislé od financií. Corpus Delicti najviac podporuje fakulta, z času na čas sú to aj dary od sponzorov. Dá sa povedať, že je to úspešný študentský časopis, nakoľko obdoba nášho Corpusu na iných fakultách nie je.

Zároveň budem veľmi rada, ak sa do redakčnej rady prihlási čo najviac študentov, ktorí sa môžu v časopise realizovať. Súčasné šéfredaktorky majú rovnakú víziu ako my, keď sme končili v „aktívnom“ členstve redakčnej rady, čo mi dáva nádej pre ďalšie úspešné pokračovanie časopisu. Na margo aktivity študentov však musím konštatovať, že je badať určitú stagnáciu z ich strany, preto som rada ich aktívnemu prístupu, ako aj každému prispievateľovi.

Študentská vedecká konferencia (ŠVK) ktorá bola tento rok zrušená? Napríklad?

Pamätám sa ako som sa prvý rok zúčastnila len v pozícii pozorovateľa – pasívneho účastníka konferencie, od druhého ročníka som sa zúčastňovala pravidelne na ŠVK alebo na simulovaných sporoch, či už rímsky alebo občiansko-obchodnoprávny alebo trestnoprávny. Teraz momentálne je to naozaj na ústupe, hoci u nás bolo finále trestného

simulovaného sporu, boli tam len dve družstvá z Trnavy... Niekedy sa možno zdá, akoby sa študenti báli získať akademickú identitu, pričom je to to, čo Vás motivuje v štúdiu a oddeľuje od iných absolventov. To je tá pridaná hodnota, ktorá je „zadarmo“, a ktorú si študent uvedomí, až keď sa stane absolventom a má svojmu zamestnávateľovi ukázať „čo vie“.

Čo teda potrebuje študent, aby bol úspešný?

Podľa toho ako veľmi chce, aby bol úspešný. Či postupuje spôsobom „prežiť = získať titul“ alebo chce popritom robiť niečo, čo ho vnútorne naplňuje a uspokojuje. Ak sa chce cítiť pre spoločnosť užitočným, mal by s tým začať už cez fakultu, lebo práve o tom právo je, a v tom spočíva jeho krása a pramení aj moje nadšenie. Môžeme si právnu vedu robiť pre nás, ale každý jeden advokát, sudca, notár, exekútor, správca konkurznej podstaty, legislatívec, či akademik, by mal byť pre spoločnosť užitočný, v tom je jeho poslanie. Využívať vedomosti na prospech vecí. Každý študent práva, ktorý si buduje vzťah k právu, spoznáva ho, musí byť aj zvedavý. Napríklad pripraví si niekoľko stranový

príspevok na vedeckú konferenciu, lebo chce vedieť viac.

A z hľadiska osobnostných kvalít?

Samozrejme áno, je rozdiel, potom v praxi vidíme právnikov, ktorí majú „menšiu dávku sebareflexie“, ale ani to nevylučuje, aby boli úspešní. Z hľadiska osobnostných kvalít platí po tisícročia aktuálny ideál slušnosti, nie vždy sa tak

deje. Štúdium na Slovensku je o vedomostiach a tá výchovná funkcia sa na školách často vytráca. Nájsť takú vyváženosť v týchto veciach môže pomôcť akademická pôda – prostredie, v ktorom študent trávi čas, akí učitelia ho učia a ich prístup, vzory. Naša fakulta podľa mňa ponúka toľko možností seba-realizácie, že by študent nemal mať problém osobnostne rásť, pokiaľ on sám chce.

Zaviesť predmet právnej etiky ako povinný?

Áno, určite som za to.

V tom prípade kedy?

Sú samozrejme aj dejiny filozofie v prvom ročníku, rovnako aj v magisterskom štúdiu je táto možnosť. Ale ako povinný predmet by mal byť vyučovaný hneď po nástupe na fakultu. Aktuálne je pripravené nové usporiadanie štúdia z hľadiska predmetov, ktoré tých päť rokov štúdia zefektívni. Magisterské predmety sa posunú už do bakalárskeho štúdia a podobne. Túto zmenu vnímam veľmi pozitívne, nakoľko študenti budú lepšie rozumieť súvislostiam medzi jednotlivými odvetvami práva, a ako bonus aj obľúbené Právne kliniky, ktoré na fakulte fungujú, dostanú ešte väčší zmysel. Doteraz sa mohlo stať, že študent – prvák sa prihlásil na určitú kliniku, kde boli aj štvrtáci, a túto skutočnosť musel pedagóg pri výučbe reflektovať, aby nebol príliš nezrozumiteľný pre mladších študentov a nudný pre starších. Zároveň, ak študent bude chcieť stážovať alebo pracovať ako právny asistent popri štúdiu, bude v práve už dobre zorientovaný aj v nižších ročníkoch.

Vy vediete Kliniku správy súdov a výkonu súdnictva...

Áno a som veľmi nadšená zo záujmu študentov. Okrem toho viem aj stáže na Okresnom súde Trnava a hlási sa mi veľa druhákov a tretiačov. Prax je taká, že študenta „zasvätiť“ do tajov súdnictva trvá dosť dlho, nakoľko ako druhák, má len základné vedomosti. V tomto je naozaj veľa vynaloženej energie zo strany druhákov/tretiačov, a ja to veľmi oceňujem, keďže následne sa stretávam s pozitívnymi ohlasmi. Počas môjho štúdia na fakulte chýbal taký praktický predmet, ktorý sa zaujíma o riešenie sporov zo strany súdu. Skôr štúdium poskytovalo náhľad na právo očami advokáta. Mne to ako študentke chýbalo, pretože som vedela, že moja cesta povedie na súd, tak som mala veľa samoštúdia, najmä čo sa týka súdnej praxe, jeho organizácie, kompetenčné zákony a vykonávacie predpisy. Ale samozrejme, toto nie je výčitka voči vyučujúcim, lebo tí nás naučili všetko to, čo sme počas semestra mali možnosť objektívne stihnúť. Avšak počas môjho štúdia sme mali povinné predmety, ktoré boli svojím obsahom veľmi špecifické, úzko profilové a namiesto nich, by som si vedela predstaviť skôr takýto predmet. Tieto však už v súčasnosti sú radené ako povinne voliteľné, či voliteľné. Teraz som rada, že som tu medzeru vyplnila.

Prečo ste sa rozhodli študovať právo?

Bolo to moje prirodzené zameranie sa od, povedzme, piatego-šiesteho ročníka základnej školy, kedy som bola akýmsi mediátorom v rámci riešenia medziľudských konfliktov. Bola som vždy „knihomol“ a doslova som bažila po nových informáciách. Už vtedy to boli prvé príznaky, že moje povolanie bude také, v ktorom sa budem stále vzdelávať a tým napredovať. Také hlboké presvedčenie prišlo, keď som sa dostala do styku s knihou Rímskeho práva od p. prof. Blaha, vtedy

ma to veľmi zaujalo. To bolo ešte dávno pred tým, ako som sa zúčastnila svojej prvej prednášky s p. profesorom. Už počas gymnázia som sa pripravovala napr. aj štúdiom latinčiny. Rímske právo však beriem samozrejme ako základ. Tá neskonaná vyspelosť právnej kultúry, ktorá vtedy bola, najmä čo sa týka záväzkového práva a podobne. Čiže veľmi sa mi to páčilo, chcela som tieto klauzuly aplikovať v praxi a spoznať ten pocit, kedy všetko do seba zapadá a je dokonale prepojené. Aj keď prax vie byť zradná, napr. pri výklade zmlúv, či zákona.

Veríte na existenciu dokonalého zákona?

Nie, určite nie. Nakoľko si myslím, ako veľmi by bol legislatívce dobrý, nikdy by nevystihol to kvantum ľudského správania, a rôznych výkladov znenia právnej normy, ktoré vždy pri každom zákone vychádza až po nadobudnutí účinnosti. Ak aj legislatívce písal právnu normu s úplne čistým úmyslom a dobrou vierou, tak v našej právnej kultúre sa vyskytnú medzierky alebo skreslený výklad zákona, ktorý potom treba novelizovať, aby sa takáto prax odstránila, ak sa uberá nesprávnym smerom. To samozrejme neznamená, že má byť zákon kazuistický. Verím však v úprimnú snahu legislatívce, lebo veľa z nich aj osobne poznám a sú to veľmi šikovní ľudia.

Čo sa týka Civilného sporového poriadku (CSP) a ostatných dvoch kódexov, tieto boli výsledkom rekodifikácie civilného práva procesného. Po nadobudnutí ich účinnosti v roku 2016 nastala otázka, ako jednotlivé ustanovenia vykladať a používať. Je potrebné povedať aj to, že CSP bol pozmenený samotnými poslancami, čo je niekedy dobré a niekedy nie. Následná prax ukázala, že je nutná novela tohto kódexu. Tvorila ho síce rekodifikačná komisia, ktorej súčasťou boli možno aj tí najlepší z najlepších, avšak nedokázali, a ja to považujem za prirodzené, že nedokázali zákon v niektorých častiach napísať tak, aby bol jednoznačný a pre prax užitočný. Ale na to tu okrem zákonodarcu máme aj Najvyšší súd SR a Ústavný súd SR, ktoré disponujú prostriedkami korekcie a sú výkladovými autoritami. V praxi vidím, že slová prof. Števečka o návode, ako aplikovať CSP., t.j. „vymeniť hlavy sudcom“ je v niektorých prípadoch naozaj pravda...ja pridávam, že nie len sudcom. Myslím tým všetkých tých, ktorí namiesto riešenia hľadajú problém.

Nie je problémom situácia, kedy sa platná právna norma vzhľadom na skutočný stav vecí úplne neaplikuje? Napr. trestný čin neoprávnenej výroby omamných a psychotropných látok, konkrétne marihuany.

O extrémnej tvrdosti niektorých právnych noriem niet pochybností, to je pravda. Na druhej strane je pravdou to, že právo musí byť ako súbor pravidiel uplatňované vcelku a sudca nemá právo si vybrať, čo bude aplikovať a čo nie. To sa týka Trestného zákona o to viac, že skutok, ktorý naplňuje skutkovú podstatu trestného činu, nám stanovuje Trestný zákon. Náš slovenský trestný zákon je jeden z najprísnejších trestných kódexov v Európe. Sudca môže zájsť len tam, kam si postačí s ústavne konformným výkladom právnej normy. Potom sú tu iné riešenia.

Sú Slováci konzervatívni? Aké sú príčiny?

Myslím, že áno. Hľadať príčinu je veľmi ťažké, z môjho pohľadu sú to len domnienky a osobný názor. Myslím, že je to aj čiastočne postavením cirkvi, keď vieme, že katolícka cirkev vždy bola a aj je na Slovensku vo vysokom percente

(napr. oproti ČR). Na druhej strane som presvedčená, že kresťanské učenie a jeho nasledovanie má len vtedy zmysel ak sa naplňa v praxi aj jeho morálny odkaz, nakoľko to dáva kresťanstvu obsahovú náplň. To je však v dnešnom konzumnom svete kameň úrazu, keď mnoho ľudí sa hlási ku kresťanstvu, avšak tých, čo potrebujú pomoc nevidia/nechcú vidieť a myslia na vlastný prospech. Najťažšie sa hodnotí také správanie, ktoré je nekalé, avšak právom aprobované.

Nie je to dané tým, že Slováci prestali veriť na spravodlivosť, že sa tak správajú?

Občan vníma spravodlivosť buď vlastnou skúsenosťou alebo sprostredkovane, t.j. „kamarát hovoril, že..“, avšak najväčší zdroj predstavujú určité médiá. Stále je čo vylepšovať, či už v politike, v súdnictve, v štátnej správe, a potom sa toto zlepšenie pretaví aj do súkromných vzťahov, lebo niekto si môže povedať, že ak to prešlo vysokému predstaviteľovi nášho štátu, tak to prejde aj mne. Mediá informujú o tom, o čom vedia, že zaujme čitateľov, divákov. Momentálne začínam vnímať taký trend, že moja generácia (a nielen), chcú čoraz viac počuť o tých dobrých veciach. A to sa mi páči, keďže aký je dopyt, tak sa musia médiá prispôbiť. Inšpiratívne rozhovory, informovanie o dobre vykonanej práci policajtov, kvalitných rozhodnutiach súdov. To by bol naozaj veľký posun vpred. Z médií najviac sledujem Youtube a rôzne kanály, diskusie, podcasty, na ktorom je takýto obsah, a ja len dúfam, že bude mať čoraz viac priaznivcov a preberú tento obsah aj masové médiá. Určite lepšie ako negatívne správy podvečer v televízii, pri ktorých som mala pocit (pozn. televíziu už nemám), že je to užitočné len z hľadiska prípravy na skúšku z trestného práva, nakoľko si cibríte sluch a opravujete skomolené právne pojmy. Ale to sme my právnici :)

Rozhovor pripravil:

Daniel Vasilišin

Autor fotografie:

Mgr. Petra Janeková

Stípček

„Časový horizont toho, kedy sa účastníkovi konania dostáva konečného rozhodnutia vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou meradiel celkovej spravodlivosti podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Čím je tento časový horizont dlhší, tým viac sa rozostávajú kontúry spravodlivosti ako v očiach dotknutých účastníkov konania, tak aj vo všeobecnom vnímaní verejnosti a verejnej mienky.“ (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 688/2014 zo 4. februára 2015)

Naša spoločnosť neustále hľadá nástroje na riešenie problémov. Tieto problémy sa týkajú vedy, sociálnych aspektov a iných. Z oblasti spoločenských vied si túto úlohu nepochybne kladie aj právo. Za zúženia skúmanej oblasti, a vo väzbe na súdny proces, je dlhodobým identifikátorom problému v oblasti súdnictva dĺžka súdneho konania. Odborná verejnosť na tieto atribúty reaguje prijímaním rôznych opatrení. Sú to opatrenia v oblasti organizácie súdnictva ale aj v oblasti legislatívy.

Dňa 01.07.2019 uplynú tri roky od nadobudnutia účinnosti nových troch procesných kódexov. Je preto namieste začať postupne vyhodnocovať do akej miery nová procesná právna úprava môže byť považovaná za opatrenie, ktoré prispelo k zdynamizovaniu konania na civilných súdoch v podmienkach Slovenskej republiky alebo neprispelo.

Ambícia zákona bola mimoriadna, čo sa prejavilo aj na množstve inštitútov, ktoré rozhodne správne niesli prívlastok moderné.

Zo subjektívneho pohľadu môžeme vyhodnotiť, zdynamizovanie procesu a to vďaka sudcovskej koncentracii konania, predbežnému prejednaniu sporu a podobne. Napriek počiatočným negatívnym ohlasom, najmä z radov advokátov, možno za prínosný režim procesného nastavenia výmeny podaní, ktoré umožňuje súdu procesne nastaviť ďalší priebeh konania, čo do zisťovania skutkových okolností, ako aj zafinovať právne posúdenie vecí.

Počiatočná nedôvera v nové inštitúty, ktoré nahradili tie, ktoré boli obsahom Občianskeho súdneho poriadku, sa tiež ukázala ako nedôvodná. Svedčí o tom aj rozhodovacia prax všeobecných súdov, ktorá determinuje počet návrhov napr. v oblasti neodkladných opatrení a s tým súvisiaca rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Vo väzbe na nové procesné kódexy možno hodnotiť aj zaktivizovanie činnosti Najvyššieho súdu SR ohľadne riešenia výkladových otázok, keď možno poukázať na viaceré zásadné rozhodnutia, ktoré už boli publikované aj v ostatných zbierkach rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR.

Napriek skutočnosti, že nové procesné kódexy nemožno považovať za právne predpisy bezchybné, v konečnom dôsledku sa na ich tvorbe podieľal len človek, možno poukázať len minimum noviel, ktoré sa dotkli, či už Civilného sporového poriadku, ako aj Civilného mimosporového poriadku.

Je nepochybné, že kódexy majú pred sebou ešte dlhú cestu. Pre porovnanie Občiansky súdny poriadok bol v podmienkach Slovenskej republiky účinný viac ako 50 rokov. Ďalšia efektívnosť ich využívania s cieľom zrýchliť konanie a tým zabezpečiť spravodlivosť, najmä v očiach strán sporu, záleží aj naďalej od prístupu sudcov, advokátov ale aj sporových strán, od toho, ako tieto inštitúty sudcovia uchopia a ako si ich osvoja.

JUDr. Jakub LÖWY, PhD. LL.M., advokát

Rada/rád tvoríš nové veci?

Máš rada/rád písanie článkov, fotenie, či venuješ sa vo svojom voľnom čase grafike?

Ak áno, tak hľadáme práve Teba!

Do nášho tímu fakultného časopisu Corpus Delicti hľadáme nových „spisovateľov“, či nádejných grafikov.

Spoznaj nových ľudí, využij svoj voľný čas užitočne a plnohodnotne a pridaj sa k nám.

Viac informácií Ti radi poskytneme na emailovej adrese:

corpusdelicti.tt@gmail.com

Tešíme sa práve na Teba :)

